

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
2017 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2018

İÇERİK

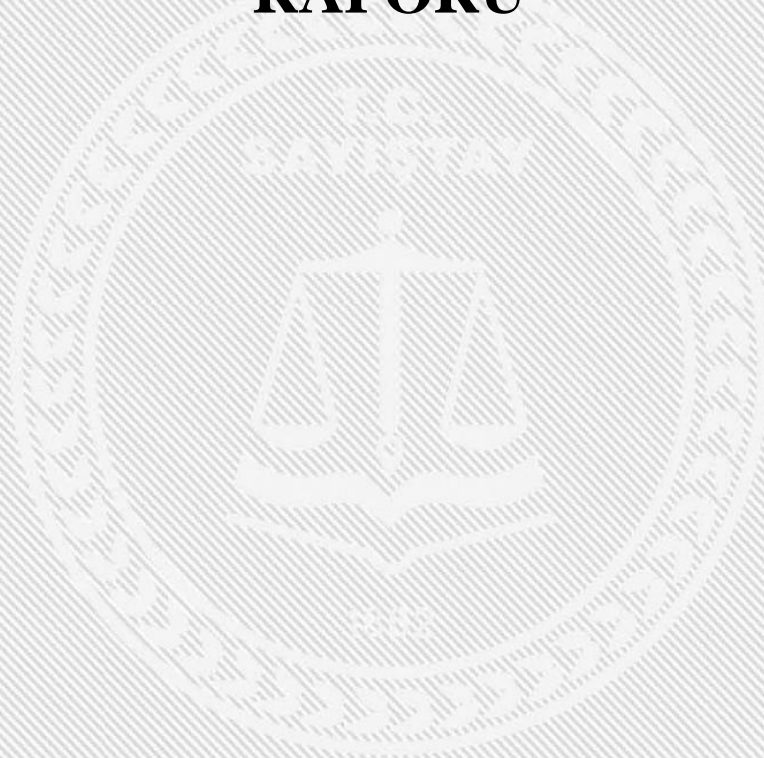
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI 2017 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI TASFİYE HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2017 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	49
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI 2017 YILI SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM RAPORU	61

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

2017 YILI

SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM

RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	30
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	31
8.	EKLER.....	43

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 2017 Yılı Ödenek Kullanımı Tablosu	1
Tablo 2: Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 2017 Yılı Harcamalarının Ekonomik Dağılımı Tablosu	1
Tablo 3: Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 2017 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu	2
Tablo 4: Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 2017 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu	2
Tablo 5: YİD Modeli İle Modernize Edilen Gümrük Kapıları Tablosu	15
Tablo 6: İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payı Hesabına Ait İcmal Tablosu	35
Tablo 7: İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payı Hesabından Yapılan Harcamalar	38

KISALTMALAR

BKK	Bakanlar Kurulu Kararı
GTB	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
GTİ	Gümrük ve Turizm İşletmeleri Ticaret Anonim Şirketi
GYMY	Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği
MYMY	Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği
THGM	Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğü
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
YİD	Yap İşlet Devret

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (GTB), 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli I sayılı Cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup, faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir. 2017 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunuyla Bakanlığa 1.131.320.000,00 TL ödenek tahsis edilmiş olup, bu tutar genel bütçeli idarelere (I sayılı cetvel) verilen toplam ödenek tutarının % 0,18'ine tekabül etmektedir.

Bakanlıkça, bütçeyle verilen ödenekler dışında, uluslararası antlaşmalar gereğince Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı kapsamında 2017 yılında sağlanan fonlardan 193.644,04 AVRO kaynak kullanılmıştır.

Ayrıca Bakanlık faaliyetlerinin finansmanında, bütçe dışında kalan İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payından 16.362.478,72 TL ve Kantar Payı Gelirleri Hesabından 11.409.878,35 TL olmak üzere toplam 27.772.357,07 TL kaynak kullanılmıştır.

Bakanlık tarafından sunulan Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosuna göre 2017 yılı bütçe gideri ve ödenek kullanımı aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 1: Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 2017 Yılı Ödenek Kullanımı Tablosu (TL)

Yıl İçinde Alınan	Yapılan Tenkisler	Kalan	Yılı İçindeki Ödemeler	Mahsup Dönemi İçindeki Ödemeler	Toplam
1.236.483.646,97	92.140.406,14	1.144.343.240,83	1.142.684.335,16	1.658.905,67	1.144.343.240,83

Yukarıdaki tabloda gösterilen harcamaların türleri itibariyle dağılımı ve bunların toplam harcamalar içerisindeki oranları aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 2: Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 2017 Yılı Harcamalarının Ekonomik Dağılımı Tablosu

Bütçe Gideri Türü	Gider Toplamı (TL)	Oranı (%)
01 Personel Giderleri	662.676.599,01	57,91
02 Sosyal Güvenlik Giderleri	105.522.495,77	9,22
03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	157.430.592,27	13,76
05 Cari Transferler	7.887.802,55	0,69
06 Sermaye Giderleri	210.825.751,23	18,42
Toplam	1.144.343.240,83	100,00

Bakanlık tarafından sunulan Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosuna göre tahsil edilen 2017 yılı bütçe gelirleri, ret ve iade tutarları ile gelir türü itibariyle net bütçe gelirlerinin toplam net bütçe gelirine oranları aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 3: Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 2017 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu

Bütçe Geliri Türü	Gelir Toplamı (TL)	Ret ve İadeler(TL)	Net Bütçe Geliri(TL)	Oranı (%)
01 Vergi Gelirleri	118.015.869.602,18	258.303.777,97	117.757.565.824,21	98,87
03 Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	27.839.557,35	40.892,45	27.798.664,90	0,02
04 Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	4.627.699,30	0	4.627.699,30	0,00
05 Diğer Gelirler	1.326.680.912,00	18.312.148,11	1.308.368.763,89	1,10
06 Sermaye Gelirleri	109,5	0	109,50	0,00
Toplam	119.375.017.880,33	276.656.818,53	119.098.361.061,80	100,00

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre Bakanlığın 2017 yılı faaliyet gelir ve giderleri ile faaliyet sonucu ise aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 4: Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 2017 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)

Giderler	Gelirler	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu
1.387.859.585,42	119.443.073.059,16	118.055.213.473,74

Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Bakanlık mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri Kanun'un 49

ve 80'inci maddelerine dayanılarak düzenlenip Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği (GYMY) ile belirlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre; muhasebe sistemi tahakkuk esaslıdır. Mali yıl esasına göre tutulmaktadır. Kamu İdaresinin bütün varlık ve yükümlülükleri, gelir ve giderleri ile garantileri gibi tüm mali işlemlerini kapsar.

Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır.

Yönetmelik'in "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde; *"Bu Yönetmeliğin amacı, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanması ile mali istatistiklerin hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul, esas, ilke ve standartların belirlenmesidir."* hükmü yer almaktadır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Yönetmelik'in 310'uncu maddesinde kendi adına ekonomik varlık edinebilen, yükümlülük üstlenebilen, diğer kamu idareleri veya üçüncü şahıslarla ekonomik ilişkilere girebilen kapsama dâhil her kamu idaresinin bir kurumsal birim ve her kurumsal birimin bir mali raporlama birimi olduğu; 311'inci maddesinde kapsama dâhil kamu idarelerinin mali hizmetler birim yöneticilerinin, mali raporlama kapsamındaki mali tabloların belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanmasından, üst yöneticilerin de bu hususları gözetmekten ve belirlenen süreler içinde yayımlanmasından sorumlu olduğu; 312'nci maddesinde kamu idarelerince, detaylı hesap planlarında yer alan hesaplardan aylık mizan ve yıllık olarak geçici ve kesin mizanların düzenleneceği; 313'üncü maddesinde kamu idarelerince hazırlanacak temel mali tabloların Bilanço, Faaliyet Sonuçları Tablosu ve Nakit Akış Tablosu olduğu; 314-316'nci

maddelerinde bu tabloların mahiyetleri ve nasıl düzenleneceği; 327'nci maddesinde de mali tabloların hangi dönemlerde hazırlanıp yayımlanacağı belirtilmiştir.

Bakanlığın muhasebe hizmetleri merkezde Merkez Saymanlık Müdürlüğü, taşrada ise defterdarlıklara bağlı muhasebe birimleri tarafından yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esasların 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, Bakanlığın temel mali tabloları olan Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde hazırlanarak kamuoyunun bilgisine ve denetim yetkililerine zamanında sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların

dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolardan yararlanacak olanlara makul güvence vermek amacıyla mali raporların güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, kaynakların etkili ve ekonomik ve mevzuatına uygun kullanılmasının sağlanması amacıyla kurulup işletilmesi gereken mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetim, mali saydamlığın ve hesap verilebilirliğin sağlanması amacıyla; kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Denetim çalışmaları sırasında; Bakanlığın merkez ve taşra muhasebe hizmetlerinin yürütüldüğü muhasebe birimlerindeki cetvel ve belgeler ile bu birimlerdeki yevmiye kayıtları

ve yevmiye kayıtlarına esas belgeler ile bunlara dayanak oluşturan ilgili harcama birimleri arşivlerinde muhafaza edilen kanıtlayıcı belgeler; tamlık, doğruluk, tutarlılık ve tabi olduğu mevzuatına uygunluk açısından incelenmiştir.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Ek Tahakkuk ve Ceza Tutarlarının Muhasebeleştirilmemesi

Bakanlık, Bölge Müdürlükleri ve Gümrük Müdürlükleri tarafından denetim raporları, ikincil kontroller ve sonradan kontrol programı, vb. kapsamında gerçekleştirilen denetimler sonucunda tespit edilen ve buna istinaden gümrük idarelerince kesilen ek tahakkuk ve ceza tutarları ile bunlardan takibe alınan ya da tecil edilenlerin muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 73'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre, gümrük idarelerinin eşyanın tesliminden sonra ve beyannamedeki bilgilerin doğruluğunu saptamak amacıyla eşyanın ithal veya ihraç işlemlerini veya sonraki ticari işlemlere ilişkin ticari belge ve verileri kontrol etme yetkisi bulunmaktadır. Bu amaçla 27.10.2008 tarihli ve 27037 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Sonradan Kontrol ve Riskli İşlemlerin Kontrolü Yönetmeliği" ile sonradan kontrolün uygulama esas ve usulleri belirlenmiştir. Buna göre çeşitli risk analizi kriterlerine dayanılarak belirlenen kişi ve işlemler üzerinde merkezi denetim elemanları tarafından sonradan kontrol yapılmakta ve sonucunda varsa vergilendirme için önemli tespitler, muhtemel vergi tutarı değişiklikleri ve yol gösterici nitelikteki tespitlerin de yer aldığı değerlendirme raporu düzenlenmektedir.

Diğer taraftan, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Taşra Teşkilatı Çalışma Yönetmeliği'nin 17'nci maddesi gereğince, gümrük idareleri tarafından işlemi tamamlanmış ve serbest dolaşıma girmiş ürünlerle ilgili olarak Gümrük Veri Ambarı Sistemi, Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri Sistemi, Karar Destek Sistemi ve ilgili diğer programlar kullanılarak ve gerektiğinde yükümlünün ticari belge ve verileri üzerinden inceleme yapılması ve mevcut bulunması halinde eşyanın fiziki muayene yolu ile ikincil olarak kontrol edilmesi de mümkün bulunmaktadır. Bu kapsamda; Bölge Müdürlükleri bünyesinde yer alan Kontrol Şubelerince tarife, kıymet, menşei, sistem, beyan farkı, vergi oranları, vergi matrahları gibi vergilendirmeyi etkileyen muhtelif konularda incelemeler yapılmaktadır.

Beyannamenin incelenmesi, eşyanın tesliminden sonraki kontroller veya yukarıda sayılan diğer incelemeler sonucunda, ilgili gümrük rejimine ilişkin hükümlerin yanlış veya eksik bilgilere dayanarak uygulandığının saptanması halinde ise gümrük idareleri tarafından ek tahakkuk ve ceza uygulanmaktadır. Kesilen ek tahakkuk ve ceza kararları mükellefe tebliğ edilmekte ve tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenmesi ya da itiraz edilmesi gerekmektedir. İtiraz edilmesi halinde konu İdare tarafından incelenerek karara bağlanmaktadır. Öte yandan yükümlünün uzlaşma ya da dava yoluna başvurma hakkı da bulunmaktadır.

Bakanlıktan temin edilen veriler üzerinde yapılan incelemede, Bakanlık birimleri tarafından gerçekleştirilen denetimler sonucunda tespit edilen hususlara yönelik olarak gümrük idarelerince 2017 yılında 1.232.430.366,58 TL ek tahakkuk ve 2.517.905.801,81 TL ceza olmak üzere toplam 3.750.336.168,39 TL ek tahakkuk ve ceza kesildiği; bunlardan toplam 380.610.120,59 TL'lik kısmın ödeme veya herhangi bir sebeple kapanmış olduğu; 61.361.519,48 TL'lik ek tahakkuk/ceza tutarı ile ilgili süreçlerin tamamlanmış ve söz konusu tutarın kesinleşmiş olduğu; geriye kalan 3.308.364.528,32 TL'lik ek tahakkuk/ceza tutarı ile ilgili süreçlerin ise devam ettiği görülmüştür.

Öte yandan gümrük idarelerince daha önce verilmiş olan ek tahakkuk ve ceza tutarlarından 34.181.997,26 TL'nin borçlunun talebi üzerine Bakanlık, Bölge Müdürlükleri ve Gümrük Müdürlükleri tarafından 7020 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda ve Bir Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında yapılandırma işlemine tabi tutulduğu ve bu tutarın 7.824.686,94 TL'sinin taksitlendirildiği anlaşılmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin (MYMY) 51, 54, 57, 138 ve 140'ıncı maddelerinde, mevzuatı gereğince gelir olarak tahakkuk ettirilen vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirler ile bunlardan yapılan tahsilat veya terkinlerin 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında (bir yıldan uzun sürede tahsili gerekiyorsa 220 Gelirlerden Alacaklar Hesabında); tahakkuk ettirilen alacaklardan kesinleşerek takibe alınanlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında; gelirlerden alacaklar veya gelirlerden takipli alacaklar hesaplarında kayıtlı tutarlardan her ne sebeple olursa olsun mevzuatı gereğince tecil veya tehir edilen tutarlar ile bunlardan tahsil edilen, tecil veya tehiri kaldırılanların ise 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabında (bir yılı aşan bir süreyle tecil veya tehir edilen tutarların 222 Gelirlerden Tecilli ve

Tehirli Alacaklar Hesabında) muhasebeleştirilmesine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Bu kapsamda tahakkuk ettirilen gelirler için bir yandan 120/220 Gelirlerden Alacaklar Hesabına borç, diğer yandan 600 Gelirler Hesabına alacak; tahakkuk ettirilen alacaklardan kesinleşerek takibe alınanlar için 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına borç, ilgisine göre 120 Gelirlerden Alacaklar, 122/222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar, 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabına alacak; tecil ve tehir edilen alacaklar için 122/222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabına borç, ilgisine göre 120 Gelirlerden Alacaklar, 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına alacak kaydı yapılması gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede;

- Bakanlık birimleri tarafından gerçekleştirilen denetimler sonucunda tespit edilen hususlara yönelik olarak gümrük idarelerince 2017 yılında kesilen ve süreci devam eden toplam 3.308.364.528,32 TL ek tahakkuk ve ceza tutarının 120 Gelirlerden Alacaklar ve 600 Gelirler Hesabında,

- Gümrük idareleri tarafından kesilen ek tahakkuk ve ceza tutarlarından 2017 yılı içerisinde kesinleşerek 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilmesine karar verilen toplam 61.361.519,48 TL'lik tutarın 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında,

- Gümrük idarelerince daha önce verilmiş olan ek tahakkuk ve ceza tutarlarından, borçlunun talebi üzerine Bakanlık, Bölge Müdürlükleri ve Gümrük Müdürlükleri tarafından 7020 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda ve Bir Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında 2017 yılı içerisinde taksitlendirilmesine karar verilen 7.824.686,94 TL alacağın 122/222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabında,

muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

Hâlbuki yukarıda da açıklandığı üzere, mevzuatı gereğince gelir olarak tahakkuk ettirilen her türlü gelir ile bunlardan takip ve tecile konu edilenlerin ilgili alacak ve gelir hesaplarında izlenmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, Bakanlığa bağlı çeşitli birimler tarafından gerçekleştirilen denetimler sonucunda tespit edilen ve gümrük idarelerince yapılan ek tahakkuk ve ceza tutarları ile bunlardan takibe alınan ya da tecil edilenlerin sırasıyla 120/220 Gelirlerden Alacaklar, 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar, 122/222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar, 600 Gelirler

Hesabında muhasebeleştirilmemesi nedeniyle Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda toplam 3.377.550.734,74 TL'lik hataya neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında özetle; 640 sayılı KHK'nın 10'uncu maddesi kapsamında, "gümrük vergileri ile gümrüklerce tahsil edilen diğer vergi, fon ve malî yüklerin tahakkuk ve tahsilini sonradan kontrol etmek, eksik veya fazla tahsilat ve tecil ile ilgili işlemleri yapmak" ın Bakanlık görevleri arasında sayıldığı,

Bakanlık, Bölge Müdürlükleri ve Gümrük Müdürlükleri tarafından denetim raporları, ikincil kontroller ve sonradan kontrol programı, vb. kapsamında gerçekleştirilen denetimler sonucunda tespit edilen ve gümrük idarelerince yapılan ek tahakkuk ve ceza tutarları ile bunlardan takibe alınan ya da tecil edilenlerin takibinin Tahsilat Takip Programında yapılmakta olduğu,

Söz konusu ek tahakkuk ve ceza kararlarının Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlükleri ile bağlantı Gümrük Müdürlüklerince Tahsilat Takip Programında düzenlenerek yükümlüsüne tebliğ edilmekte olduğu ve tahsilat işlemlerinin ardından Bakanlık görevinin sona erdiği,

Ve bu kapsamda, ek tahakkuk ve ceza tutarlarının muhasebeleştirilmesi gerektiğine ilişkin bulguya iştirak edilmediği belirtilerek, bulgu konusu hususla ilgili olarak Maliye Bakanlığına görüş sorulacağı ve alınan cevapla birlikte GTB tarafından yapılacak değerlendirmenin bilahare Sayıştay Başkanlığına sunulacağı,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İdare tarafından verilen cevapta, her ne kadar ek tahakkuk ve ceza kararlarının Tahsilat Takip Programında düzenlenerek yükümlüsüne tebliğ edildiği ve tahsilat işlemlerinin ardından Bakanlık görevinin sona erdiği ifade edilmişse de, 5018 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi gereğince kabulü mümkün bulunmamaktadır. Mezkur maddeye göre, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadırlar. Buna göre GTB, gümrük idarelerince verilen ek tahakkuk ve ceza kararlarının yalnızca tahakkuk, tebliğ yada tahsilinden değil, bu işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve bu suretle mali tablolarda yer almasını temin etmekten de sorumlu bulunmaktadır. Her ne kadar genel bütçeli idarelerin muhasebe hizmetlerini yürütme görevi 5018 sayılı Kanunun 61'inci maddesi ile Maliye

Bakanlığına verilmişse de sözkonusu ek tahakkuk ve ceza kararlarının muhasebeleştirilmesi ve bu suretle mali tablolarında yer almasını temin etme sorumluluğu GTB'ye ait bulunmaktadır.

Diğer taraftan, idare tarafından verilen cevapta ayrıca ek tahakkuk ve cezaların muhasebeleştirilmesi ile ilgili olarak Maliye Bakanlığına görüş sorulacağı ve alınan cevapla birlikte Bakanlık değerlendirmesinin Sayıştaya gönderileceği ifade edilmiş olup bu durum 2017 yılına ilişkin tespiti etkilememektedir.

Bu itibarla, Bakanlığa bağlı çeşitli birimler tarafından gerçekleştirilen denetimler sonucunda tespit edilen ve gümrük idarelerince kesilen ek tahakkuk ve ceza tutarları ile bunlardan takibe alınan ya da tecil edilenlerin gelir ve alacak hesaplarında muhasebeleştirilmemesi nedeniyle Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda bulguda belirtilen hesaplar itibarıyla toplam 3.377.550.734,74 TL'lik hataya neden olduğuna yönelik değerlendirmemiz devam etmektedir.

BULGU 2: Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Varlık Hesaplarında İzlenmemesi

Hazine mülkiyetinde bulunup Milli Emlak Genel Müdürlüğüne Gümrük ve Ticaret Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatındaki farklı birimlerine tahsis edilen taşınmazların muhasebe kayıtlarında yer almadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un 44'üncü maddesinde, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince, taşınır ve taşınmaz edinilmesi, yönetilmesi, trampası, elden çıkarılması, ecrimisilin tahsil ve takibinde izlenecek yöntem ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin yönetimi ve korunması, işgalli malların tahliyesi gibi hususların ilgili kanunlarında düzenleneceği ifade edilmiştir. Maddede ayrıca, bu malların kaydı ile taşınırların muhafazası, kullanımı, mal yönetim hesabının verilmesi ve mal yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesine ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle belirleneceği belirtilmiştir.

Maliye Bakanlığınca verilen yetkiye istinaden çıkarılan ve 13.09.2006 tarihli ve 2006/10970 sayılı BKK ile yürürlüğe konulan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde taşınmaz ve haklar, kamu idarelerinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan, eklenti ve bütünleyici parçaları dâhil olmak üzere arazi, arsa, bina, yer altı ve yer üstü düzenleri ile sınırlı aynî haklar ve kişisel haklar olarak tanımlanmıştır.

Yönetmelik'in 5'inci maddesinde ise, taşınmazların kayıt ve kontrol işlemlerine ilişkin usul ve esaslar açıklanmıştır. Mezkûr maddenin ikinci fıkrasında; tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı; tapuda kayıtlı olan taşınmazlardan maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyen taşınmazlar ile tapuda kayıtlı olmayan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazların, orta mallarının, genel hizmet alanlarının ve Bakanlık tarafından iz bedeli ile takip edilmesine karar verilen diğer taşınmazların iz bedeli üzerinden kayıtlara alınacağı belirtilmiştir. Aynı maddenin devamında, kayıt işlemlerinin taşınmaz giriş ve çıkış kayıtlarının tutulması ve ilgili cetvellere kaydedilmesi süreçlerini kapsadığı ve genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların kaydı ve yönetimi ile ilgili olarak bu Yönetmelik gereğince yapılması gereken kayıt ve kontrol işlemlerinin kuruluş kanunları ile özel mevzuatlarındaki hükümler uyarınca, bu idarelerin yetkili ve görevli birimleri tarafından yapılması gerektiği belirtilmiştir. Anılan Yönetmelik'in 7'nci maddesinde de, tapu kütüğünde üçüncü kişiler adına tescilli veya diğer kamu idarelerinin yönetiminde olmakla birlikte irtifak hakkı tesisi, tahsis, kiralama, kullanma izni verilmesi gibi yollarla kullanım hakkı kendilerine verilen taşınmazların kaydının Ek 6'daki Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formunda yer alan bilgileri içerecek şekilde yapılması öngörülmüştür.

Yönetmelik'in Geçici 1'inci maddesinde ise, 5'inci maddenin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazların, bu değerler üzerinden kayıtlara alınıncaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı ifade edilmiştir. Bu düzenlemeye göre, 30.09.2014 tarihine kadar kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerce taşınmazların fiili envanterinin tamamlanması, 01.10.2014 tarihi itibarıyla bu taşınmazların ilgili muhasebe birimlerince fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması ve 31.12.2017 tarihine kadar rayiç değerlerin tespit edilerek muhasebe kayıtlarının bu değerler üzerinden güncellenmesi gerekirdi.

Tahsis işleminde, tahsis işleminin konusu olan taşınmaz mal, kamu hizmetinin ifası amacıyla ilgili kamu idaresinin kullanımına bırakılmaktadır. Adına tahsis yapılan idarenin kullanımına bırakılan kamu kaynaklarının tam ve doğru olarak raporlanmasını teminen tahsis işleminin ilgili kamu idaresince muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Kendisine taşınmaz tahsis edilen kamu idaresinin tahsis işlemini nasıl

muhasebeleştireceği ise MYMY'nin 172, 174 ve 176'ncı maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre, kamu idaresine tahsis edilen taşınmazların niteliğine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabında izlenmesi gerekmektedir. Öte yandan Yönetmelik'in 185–187'nci maddelerine göre de maddi duran varlık bedellerinin yararlanma süresi içerisinde giderleştirilmesi ve net ekonomik değerinin gösterilmesini sağlamak amacıyla 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının kullanılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Bakanlığa tahsis edilen taşınmazlara ilişkin olarak Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre yapılması gereken fiili envanter çalışmalarının ve akabinde rayiç değerleri ile muhasebe kayıtlarına alma işlemlerinin 31.12.2017 tarihi itibarıyla tamamlanmadığı ve söz konusu taşınmazların Bakanlık mali tablolarında yer almadığı tespit edilmiştir.

Hâlbuki yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, Bakanlığa tahsisli taşınmazların fiili envanterinin yapılarak maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınmaya dek emlak vergi değerleri üzerinden 01.10.2014 tarihi itibarıyla kayıtlara alınması, 2017 yılı sonuna kadar da rayiç değerleri üzerinden birikmiş amortismanları ile birlikte muhasebeleştirilmesi gerekirdi.

Bu itibarla, GTB tarafından tahsisli kullanılan taşınmazların, 252.3 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Hesabına borç, 500.12 Net Değer (Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) Hesabına alacak kaydı ile muhasebeleştirilmemesi ve bu taşınmazlara ilişkin olarak 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının kullanılmaması nedeniyle 2017 yılı Bilançosunda bu hesaplar itibarıyla hataya neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında özetle; bulguya iştirak edildiği ve Bakanlığa tahsisli taşınmazlar ile bu taşınmazların birikmiş amortismanlarının muhasebeleştirilmesine ilişkin gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Bakanlık tarafından bulgu konusu hususa iştirak edildiği ve bu yönde gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmişse de, yapılacak çalışmalar izleyen yıllar mali tablolarına yansıtacağından, 2017 yılı Bilançosunda bulguda belirtilen hesaplar itibarıyla hataya neden olduğuna yönelik değerlendirmemiz devam etmektedir.

BULGU 3: Hizmet İmtiyaz Varlığı Olarak Aktifleştirilen Gümrük Kapıları İçin Amortisman Ayrılmaması

Yap İşlet Devret (YİD) modeli ile yaptırılan/modernize edilen ve işletme süresi başladığı için varlık olarak aktifleştirilen gümrük kapıları için amortisman ayrılmadığı görülmüştür.

YİD modeliyle yaptırılan/modernize edilen gümrük kapılarına dair iş ve işlemlerin muhasebeleştirilmesi, 23.12.2014 tarihli ve 29214 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak 01.01.2015 tarihinden itibaren yürürlüğe giren GYMY, 27.12.2014 tarihli ve 29218 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak 01.01.2015 tarihinden itibaren yürürlüğe giren MYMY ile 08.07.2015 tarihli ve 29410 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kamu Özel İş Birliği Uygulamalarının Muhasebe İşlemleri” başlıklı 45 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Tebliğ) hükümlerine tabi bulunmaktadır.

GYMY’nin 24’üncü maddesinde, hizmet imtiyaz sözleşmesine konu varlıkların maddi duran varlıklar hesap grubu içindeki hizmet imtiyaz varlıkları hesabında gerçeğe uygun değeriyle muhasebeleştirileceği, kamu idaresine ait olan varlıklardan hizmet imtiyaz sözleşmesine konu edilenlerin ise hizmet imtiyaz varlıkları hesabına kayıtlı değeri üzerinden kaydedileceği, Geçici 1’inci maddesinde ise, Yönetmelik’in yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan ya da yapımı süren kamu özel iş birliği modeli çerçevesindeki sözleşmelere konu varlıklar ile bunlara ilişkin yükümlülük, garanti ve taahhütlerin envanterinin 15.09.2015 tarihine kadar yapılacağı,

MYMY’nin 184’üncü maddesinde de kamu idaresine ait maddi duran varlıklardan hizmet imtiyaz sözleşmesine konu edilenlerin işletme süresinin başladığı tarihte 256 Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabına borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak kaydedileceği,

hükme bağlanmıştır.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından Kamu Özel İş Birliği Modeli çerçevesinde yaptırılan yatırım ve hizmetlerin muhasebe işlemlerini düzenlemek amacıyla Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Tebliğ’de ise, bu kapsamda yaptırılan işlerin muhasebeleştirme usulü ayrıntılı olarak belirlenmiştir. Buna göre, yapımı tamamlanarak işletme süresi başlayan hizmet imtiyaz varlıklarının 256 Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabına, işletme süresi sona erenlerin ise hizmet imtiyaz varlıklarından çıkartılarak ilgili maddi duran varlık hesabına kaydedilmesi, ayrıca GYMY’nin yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan ya da

yapımı süren kamu özel iş birliği modeli çerçevesindeki sözleşmelere konu varlıklar ile bunlara ilişkin yükümlülük, garanti ve taahhütlerin envanter işlemlerinin 31.08.2015, muhasebe kayıtlarının ise 15.09.2015 tarihine kadar yapılması; Tebliğ'in yayımı tarihinden önce yapımı tamamlanıp işletmeye alınan hizmet imtiyaz varlıklarının ise 256 Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabına borç; içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde gelir kaydedilecek tutarların 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına, sonraki aylarda tahakkuk ettirilmesi gereken tutarların 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına, geçmiş dönemler itibarıyla gelir kaydedilmesi gereken tutarların ise 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedilerek muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Muhasebat Genel Müdürlüğünün konu ile ilgili 26.01.2016 tarihli ve 28165485-210.05.02-746 sayılı Yazısı gereğince, ilgili hizmet imtiyaz varlığının bulunduğu ildeki defterdarlık personeli arasından defterdarca görevlendirilecek bir kişinin de yer aldığı en az 3 kişiden oluşacak komisyon tarafından gerçeğe uygun değer tespitinin yapılarak varlığın kayıtlı değeri de güncellenmelidir.

Öte yandan, GYMY'nin 29'uncu maddesine dayanılarak hazırlanan ve 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 47 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'ne (Amortisman ve Tükenme Payları) göre, hizmet imtiyaz varlıkları duran varlık olarak amortisman ve tükenme payına tabi olup bunlara uygulanacak amortisman oranı ve süresi Tebliğ'e Ek-1'de yer alan Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları Listesinde belirlenmiştir. Buna göre, hizmet imtiyaz varlığı niteliğinde olan ve 2017 yılı içerisinde Bakanlık kayıtlarına alınan gümrük kapılarına diğer yer altı ve yer üstü düzenleri için öngörülen %5 oranında amortisman ayrılması ve ayrılan amortisman tutarının da MYMY'nin 186'ncı maddesi gereğince 630 Giderler Hesabına borç 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, YİD modeli ile yaptırılan/modernize edilen ve hizmet imtiyaz varlığı niteliğinde olan gümrük kapıları ile bunlara ilişkin yükümlülüklerin 15.09.2015 tarihine kadar Tebliğ'e uygun şekilde muhasebeleştirilmesi, muhasebeleştirilen varlık için komisyon tarafından yapılacak gerçeğe uygun değer tespitine istinaden kayıtlı değerde güncelleme yapılması ve bu suretle oluşan gerçeğe uygun değeri üzerinden amortisman ayrılması gerekirdi.

Bakanlık, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Gümrük ve Turizm İşletmeleri Ticaret AŞ (GTİ) arasında muhtelif tarihlerde imzalanan YİD sözleşmeleri ile Bakanlığa ait 11

adet gümrük kapısının YİD modeli ile modernize edilmesi/yaptırılması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda, aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak gösterildiği üzere toplam 470.247.916,00 TL'lik sözleşme bedelli gümrük kapılarının yapımı tamamlanmış ve 10 gümrük kapısı işletmeye açılarak işletme dönemi başlatılmıştır. Nusaybin Gümrük Kapısı Suriye'de yaşanan olaylar ve Suriye tarafında bir kapı yapılmamış olması nedeniyle faaliyete geçirilememiştir. Yapılan yatırımın atıl kalmaması amacıyla kapının iç gümrük olarak hizmet vermesi Yüksek Planlama Kurulunun 01.02.2013 tarihli ve 2013/T-3 sayılı Kararı ile onaylanmış olup 27.02.2013 tarihinde uygulama sözleşmesinde değişikliğe gidilerek kapının iç gümrük olarak işletilebilmesine imkân tanınmıştır. Cilvegözü Gümrük Kapısı da 13.06.2007 tarihinde işletmeye açılmasına rağmen, işletme süresi Suriye'de yaşanan olaylar nedeniyle Bakanlık Makamının 09.10.2012 tarihli ve 172 sayılı Olur'u ile 24.07.2012 tarihi itibariyle askıya alınmıştır.

Söz konusu gümrük kapıları, 2017 yılı içerisinde hizmet imtiyaz varlığı olarak aşağıda belirtilen tutarlarda toplam 427.308.086,00 TL bedelle Bakanlık kayıtlarına alınmış ve akabinde 21.08.2017 tarihinde yapılan gerçeğe uygun değer tespitleri ile toplam 1.647.223.327,60 TL'lik varlık değerine ulaştırılmıştır.

Tablo 5: YİD Modeli İle Modernize Edilen Gümrük Kapıları Tablosu

Sıra	Gümrük Kapısı	İşletmeye Açılış Tarihi	Sözleşme/Yatırım Bedeli (TL)	Aktife Alındığı Kayıtlı Değer (TL)	Gerçeğe Uygun Değer Tespiti Sonrasında Artırılan Değer (TL)	Toplam Değer (TL)
1	Gürbulak	01.11.2002	16.134.587,00 (10.800.000 USD)	16.134.587,00	60.461.927,00	76.596.514,00
2	Habur	10.07.2006	17.900.000,00	17.900.000,00	111.530.880,00	129.430.880,00
3	Cilvegözü	13.06.2007	11.563.850,00	0	52.983.883,00	52.983.883,00
4	Kapıkule	21.11.2008	131.980.003,00	131.980.003,00	380.866.891,00	512.846.894,00
5	Sarp	04.03.2009	40.747.398,00	40.474.398,00	86.275.602,00	126.750.000,00
6	Halkalı	21.03.2016	111.508.905,00	111.508.905,00	346.437.959,00	457.946.864,00
7	Nusaybin		31.000.000,00	0	52.832.010,00	52.832.010,00
8	Dilucu	16.10.2015	33.059.611,00	33.059.611,00	49.356.540,00	82.416.151,00
9	Çıldır Aktaş	12.11.2015	33.162.591,00	33.059.611,00	36.272.482,00	69.332.093,00
10	Esendere	09.09.2016	32.450.071,00	32.450.071,00	42.897.067,60	75.347.138,60
11	Hamzabeyli		10.740.900,00	10.740.900,00	0,00	10.740.900,00
			470.247.916,00	427.308.086,00	1.219.915.241,60	1.647.223.327,60

Not: Hamzabeyli Gümrük Kapısı ile ilgili olarak 04.04.2017 tarihinde imzalanan 150.000.000,00 TL bedelli Uygulama sözleşmesi ile yeni yatırım dönemi başlatılmıştır.

Gümrük kapılarına ilişkin sözleşme, muhasebe kayıtları ve eki belgeler üzerinde yapılan incelemelerde, Bakanlık aktifinde yer alan toplam 1.647.223.327,60 TL değerindeki gümrük

kapıları için ayrılması gereken 82.361.166,38 TL ($1.647.223.327,60 \times 0,05 = 82.361.166,38$) amortismanın ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla söz konusu varlıklara ilişkin olarak amortisman uygulamasının yapılmaması sonucunda 2017 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda 82.361.166,38 TL'lik hataya neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında özetle; Kamu-Özel İşbirliği yatırımlarının muhasebeleştirilmesi işlemlerinin, GTB ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından koordineli olarak yürütüldüğü,

Bu kapsamda, inşası tamamlanarak işletme dönemine başlamış olan Yap-İşlet-Devret projelerine ilişkin hazırlanan Gerçeğe Uygun Değer Tespiti Raporlarında hesaplanan tutarların, GTB Merkez Saymanlık Müdürlüğüne iletilerek söz konusu varlıkların muhasebeleştirilmesinin sağlandığı,

Amortisman işlemlerine ilişkin muhasebe işlemlerinin de anılan Saymanlık Müdürlüğünce yapılması gerektiği,

Bununla birlikte, GTB Merkez Saymanlık Müdürlüğüne 23.05.2018 tarihli ve 34585060 sayılı yazı ile amortisman işlemlerine ilişkin muhasebe işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerektiğinin bildirildiği,

GTB Merkez Saymanlık Müdürlüğünün 24.05.2018 tarihli ve 34608812 sayılı cevabi yazısında ise, amortisman kayıtlarının yevmiyeleştirildiğinin bildirilerek muhasebe fişi örneklerinin Bakanlığa sunulduğu,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Bakanlık tarafından hizmet imtiyaz varlığı olarak aktifleştirilen gümrük kapıları için amortisman kayıtlarının 24.05.2018 tarihli MİF'ler ile yevmiyeleştirildiği ifade edilmişse de, yapılan muhasebeleştirme işlemi 2018 yılı mali tablolarına yansıtacağından, 2017 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda bulguda belirtilen hesaplar itibariyle toplam 82.361.166,38 TL'lik hataya neden olduğuna yönelik değerlendirmemiz devam etmektedir.

BULGU 4: Bakanlık Temsilcilerine Ödenecek Ücretlere İlişkin Olarak Açılan Banka Hesaplarından Gerçekleştirilen İşlemlerin Muhasebeleştirilmemesi

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre anonim şirketlerin genel kurullarına katılacak Bakanlık temsilcilerine ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'na göre esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının genel kurul toplantılarına katılacak Bakanlık temsilcisi veya Hükümet komiserine ödenecek ücretlerin tahsili ve ödemesinde kullanılmak üzere açılmış olan banka hesaplarına yatırılan tutarlar ile bu hesaplardan yapılan ödemelerin Bakanlık muhasebe kayıtlarında izlenmediği görülmüştür.

6102 sayılı Kanun'un anonim şirket genel kurullarına katılacak temsilcilere ödenecek ücretlerle ilgili olarak 407'nci maddesinin üçüncü fıkrasında, Kanun'un 333'üncü maddesi gereğince belirlenen şirketlerin genel kurul toplantılarında Bakanlık temsilcisinin de yer alacağı, diğer şirketlerde, hangi durumlarda Bakanlık temsilcisinin genel kurulda bulunacağı ve genel kurul toplantıları için temsilcilerin görevlendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar ile bunların nitelik, görev ve yetkilerinin, ayrıca ücret tarifelerinin, GTB'ce çıkarılacak bir yönetmelikle düzenleneceği ve Bakanlık temsilcisinin toplantıya katılma giderleri ile ücretlerinin ilgili şirket tarafından karşılanacağı düzenlenmiştir.

6102 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik'in 38'inci maddesinde; şirketlerin yurt içinde yapılacak genel kurul toplantılarında görevlendirilen Bakanlık temsilcilerinin ücretlerinin, her yıl Bütçe Kanunu'nun (H) Cetveli'nin (I-B) bendi ile tespit edilen devlet memurlarına ödenen en yüksek yurtiçi gündelik tutarının üç katı; hafta tatili günleri için ise dört katı net olarak ödeneceği belirtilmiştir. Maddede ayrıca Bakanlık temsilcisi ücretlerinin, Genel Müdürlük/İl Müdürlükleri adına bankalarda açılacak hesaplara yatırılacağı ve bu kapsamda ödenecek ücretle ilgili tahakkuk edecek vergilerin süresi içerisinde şirket tarafından ilgili vergi dairesine ödeneceği de ifade edilmiştir.

5362 sayılı Kanun'un 47'inci maddesinde; esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının genel kurul toplantılarının geçerli olabilmesi için Bakanlık temsilcisinin veya hükümet komiserinin toplantı süresince bulunmasının ve kapanışa kadar toplantıya nezaretinin zorunlu olduğu ve genel kurul toplantılarında görevlendirilecek Bakanlık temsilcileri veya hükümet komiserlerinin Bakanlık tarafından belirlenecek zaruri masraf ve ücretlerinin, genel kurulu düzenleyen esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşu tarafından ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşlarının Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulundurulacak Bakanlık Temsilcileri veya Hükümet Komiserleri Yönetmeliği'nin 19'uncu maddesinde ise; temsilcilerin her birine ve her toplantı için ayrı ayrı olmak üzere iş günlerinde brüt asgari ücretin onda biri günlük ücretin net ödeneceği, iş günü dışında kalan tatil ve resmi bayram günlerine rastlayan diğer tatil günlerinde toplantı yapılması halinde ise, günlük ücretin %50 arttırılarak ödeneceği belirtilmiştir. Maddede ayrıca temsilcilere ödenecek ücretin görevlendirmeyi yapan kurumun bildirdiği banka hesabına görevlendirmenin yazılı olarak bildirilmesinden sonraki üç iş günü içinde yatırılacağı ve esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşunun, temsilci ücretlerinin ödenmesi ile bu ödeme nedeniyle doğacak vergi ve yükümlülüklerden sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerine göre; anonim şirketler ile esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının, düzenleyecekleri genel kurul toplantılarına Bakanlık temsilcisi veya hükümet komiseri katılması için yazılı talepte bulunması ve Yönetmeliklerde belirlenen esaslar çerçevesinde temsilcilik ücretlerinin, Genel Müdürlük/İl Müdürlükleri adına açılmış banka hesaplarına yatırılması; yatırılan temsilcilik ücretlerinin de Genel Müdürlük/İl Müdürlükleri tarafından, usulüne uygun olarak görevlendirilen ve toplantıya katılan Bakanlık temsilcilerine/personeline ödenmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda üç Gümrük ve Ticaret İl Müdürlüğünde yapılan incelemelerde, İl Müdürlükleri adına açılmış banka hesaplarına yatırılan temsilcilik ücretleri ile bu hesaplardan Bakanlık temsilcilerine yapılan ödemelerin muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinde; muhasebe sisteminin, karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulup yürütüleceği; kamu hesaplarının ise, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu mevzuat hükümleri ve açıklamalara göre, kamu hesaplarının kamu idarelerince gerçekleştirilen ve mali sonuç doğuran tüm işlemleri içermesi gerekmektedir. Bu nedenle, Bakanlık tarafından yapılan görevlendirmelere dayanılarak anonim şirket veya esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının genel kurul toplantılarına katılan temsilciler için Genel Müdürlük/İl Müdürlükleri adına açılmış banka hesaplarına yatırılan ücretler ile bu ücretlerin

söz konusu toplantıya katılan personele ödenmesine ilişkin tüm işlemlerin Bakanlık hesapları ve muhasebe sistemi içerisinde yer alması gerekmektedir.

MYMY'nin 264'üncü maddesinde, emanet olarak nakden tahsil edilen tutarların, 333 Emanetler Hesabına alacak, 100 Kasa Hesabı veya 102 Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç; emanetler hesabında kayıtlı tutarlardan nakden yapılan ödeme ve göndermelerin, 333 Emanetler Hesabına borç, 100 Kasa Hesabı, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı, 325 Nakit Talep ve Tahsisleri Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara alacak kaydedileceği ifade edilmiştir. Bu itibarla, Bakanlık tarafından yapılan görevlendirmelere dayanılarak anonim şirket veya esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının genel kurul toplantılarına katılacak temsilciler için banka hesaplarına yatırılan ücretler emanet niteliği taşıdığından, ücretler banka hesaplarına yatırıldığında 102 Banka Hesabına borç 333 Emanetler Hesabına alacak, söz konusu ücretler toplantıya katılan temsilcilere/personele ödendiğinde ise 333 Emanetler Hesabına borç 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına alacak kaydı yapılmak suretiyle muhasebeleştirilmesinin sağlanması gerekmektedir.

Ayrıca yönetmeliklerde söz konusu ücretlere ilişkin doğacak vergilerden ilgili oda ve anonim şirketlerin sorumlu olduğu belirtilmiştir. Ancak bu ücretlerin anonim şirket veya odalar tarafından ödenmiş olması onlarla Bakanlık temsilcileri arasında bir iş ilişkisi doğurmamakta, temsilciler yalnızca Bakanlığı temsilen toplantılara katılmaktadırlar. Bu nedenle, Bakanlıkça personele ödenen temsilcilik ücretlerinin de, maaş ödemeleri, kooperatif temsilcilik ücretleri ve tüketici hakem heyeti huzur hakkı ödemeleri gibi kümülatif gelir vergisi matrahının takibinde dikkate alınması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında özetle; anonim şirketler ile esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşları tarafından temsilci ücretlerinin, Genel Müdürlük ya da İl Müdürlükleri adına bankalarda açılacak hesaplara yatırıldığı,

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 407'nci maddesi ile 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun 75'inci maddesinin (b) fıkrasında, Bakanlık temsilcisine yapılacak söz konusu ödeme "ücret" olarak nitelendirildiği, bu kapsamda, anonim şirketlerin veya esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının genel kurul toplantılarına katılacak Bakanlık temsilcisi için ödenecek ücretin, ilgili şirket veya meslek kuruluşu tarafından İl Müdürlükleri hesabına yatırılmakta ve toplantıya katılan Bakanlık temsilcisine söz konusu genel kurul toplantısına katılması karşılığında ödendiği, böylece Bakanlık temsilcilerine genel kurul toplantısına katılım ücretinin elden ödenmesinin söz konusu olmadığı ve yapılan

ödemelerin belirli bir düzen ve kayıt altında takip edilebildiği,

Diğer taraftan, ilgili yönetmeliklere göre belirlenen ücretlerin tamamının, katıldığı toplantı sayısı ne olursa olsun, anonim şirketlerin veya meslek kuruluşların genel kurul toplantılarında Bakanlık Temsilcisi olarak görev yapan kişilere ödendiği, bu itibarla, anonim şirketler veya meslek kuruluşları tarafından hesaba yatırılan ücret niteliğindeki tutarın, Bakanlığın gelir, gider ve varlıkları ile öz kaynağının artmasına neden olan bir kamu geliri niteliği taşımadığı,

Bu nedenle, personele yapılan söz konusu ödemelerin kümülatif vergi matrahının hesabına dahil edilmemesi gerektiği değerlendirilmekte birlikte, yapılan işlemler ilgili yönetmeliklere uygun olarak gerçekleştirildiğinden söz konusu bulguya iştirak edilmediği,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İdare tarafından verilen cevapta Bakanlık temsilcilerine bahse konu genel kurul toplantılarına katılmaları karşılığında yapılan ücret niteliğindeki ödemelerin belirli bir düzen ve kayıt altında takip edildiği ifade edilmişse de, bulgu konusu edilen husus söz konusu ödemelerin kayıt ya da takip edilmesi değil Bakanlık tarafından muhasebeleştirilmemesidir. Bulguda da belirtildiği üzere 5018 sayılı Kanun'a göre, kamu idaresinin mali sonuç doğuran ve parasal tutar ifade eden tüm işlemlerinin muhasebe kayıtlarında yer alması gerekmektedir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 1'inci maddesinde Yönetmeliğin amacının; merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin ve işlemlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak, sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, malî tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde belirtilen standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanmasına ve yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu ifade edilmiştir. Buna göre, ilgili şirket veya meslek kuruluşu tarafından İl Müdürlükleri banka hesaplarına yatırılmak suretiyle ödenen temsilci ücretlerinin Bakanlık tarafından bulguda belirtildiği şekilde muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Nitekim normal çalışma saatleri dışında ve tatil günlerinde hizmet talebinde

bulunan ilgililerden tahsil edilen fazla çalışma yollukları da Bakanlık tarafından muhasebeleştirilmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta ayrıca anonim şirketler veya meslek kuruluşları tarafından hesaba yatırılan ücret niteliğindeki tutarların kamu geliri niteliği taşımadığı ifade edilmişse de, bulguda sözkonusu tutarın kamu geliri değil emanet niteliğindeki bir tutar olduğu belirtilmiştir.

Diğer taraftan anonim şirket veya odalar tarafından ödenen temsilcilik ücretlerinin söz konusu tüzel kişiler tarafından karşılanması onlarla Bakanlık temsilcileri arasında bir iş ilişkisi doğurmamakta, temsilciler yalnızca Bakanlığı temsilen toplantılara katılmaktadırlar. Bu nedenle, Bakanlıkça personele ödenen temsilcilik ücretlerinin de, maaş ödemeleri, kooperatif temsilcilik ücretleri ve tüketici hakem heyeti huzur hakkı ödemeleri gibi kümülatif gelir vergisi matrahının takibinde dikkate alınması gerekmektedir.

Bu itibarla, bulguda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca Bakanlık temsilcilik ücretlerinin tahsilat ve ödemelerinin mevzuatta öngörüldüğü şekilde muhasebe kayıtlarında izlenmesi ve kümülatif vergi matrahının takibinde dikkate alınması gerekmektedir.

Sonuç olarak, bulguda da ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, Bakanlık temsilcilerine ödenecek ücretlere ilişkin olarak açılan banka hesaplarından gerçekleştirilen işlemlerin muhasebeleştirilmemesi neticesinde 2017 yılı Bilançosunda 102 Banka Hesabı ve 333 Emanetler Hesabı itibarıyla hataya neden olunmuştur.

BULGU 5: Bakanlık Adına Ayrılan Kantar Payı Gelirlerinin Mevzuat Hükümlerine Aykırı Olarak Özel Bir Şirket Hesabında Tutulması ve Bakanlık Harcamalarının Kamu İhale Kanunu Hükümlerine Uyulmadan Bu Hesaptan Yapılması

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, TOBB ve GTİ arasında gümrük kapılarının yap işlet devret modeliyle yaptırılması/modernize edilmesi amacıyla imzalanan uygulama sözleşmeleri kapsamında, işletme süresince elde edilen gelirlere Bakanlık payına düşen kısmın yasal düzenlemelere aykırı olarak imzalanan protokolle GTİ adına açılan banka hesaplarında tutulduğu, bu gelirlere yapılan harcamalarda 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine uyulmadığı ve yapılan harcamalardan şirketin sorumlu olmayacağını protokolde düzenlendiği görülmüştür.

Bakanlık, TOBB ve GTİ arasında Nusaybin, Hamzabeyli, Sarp, Habur, Kapıkule,

Cilvegözü, Dilucu, Çıldır, Halkalı ve Esendere Gümrük Kapılarının modernize edilmesine yönelik imzalanan uygulama sözleşmelerinin muhtelif maddelerinde; TOBB (veya şirket) tarafından, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 218'inci maddesi hükmü çerçevesinde, İdarenin talepleri doğrultusunda, gümrük idarelerinin büyük onarım, teknik donanım, kırtasiye ve demirbaş ile tefriş ihtiyaçlarını aynî olarak karşılamak ve yeni gümrük tesisleri inşa etmek üzere, sözleşme süresince her yıl elde edilecek kantar ücretinin %25'inin ayrılacağı ve ayrılan paya ilişkin işlemlerin usul ve esaslarının, Bakanlık ve Şirket arasında yapılacak bir protokolle belirleneceği ifade edilmiştir. Sözleşmelerde ayrıca, İdarece gerek duyulması veya Şirket tarafından teklif edilerek İdarece uygun görülmesi halinde, yatırım döneminde ticari işletmelere geçici olarak izin verilebileceği, bu süre içerisinde Şirket'in söz konusu ticari faaliyetlerden kendi payına düşen gelirlerin %25'inin Bakanlık payı olarak ayrılacağı ve ayrılan paya ilişkin işlemlerin usul ve esaslarının da Bakanlık ve Şirket arasında yapılacak bir protokolle belirleneceği bağitlanmıştır.

Yukarıdaki hükümlerden de anlaşılacağı üzere, YİD modeli ile yaptırılan/modernize edilen ve GTİ tarafından işletilen gümrük kapılarından sözleşme süresince elde edilecek kantar ücreti ile ticari faaliyetlerden elde edilecek gelirlerin %25'inin gümrük idarelerinin büyük onarım, teknik donanım, kırtasiye ve demirbaş ile tefriş ihtiyaçlarını aynî olarak karşılamak ve yeni gümrük tesisleri inşa etmek amacıyla Bakanlığa aktarılması gerekmektedir. Öte yandan ayrılan paylara ilişkin işlemlerin usul ve esaslarının da Bakanlık ve Şirket arasında yapılacak bir protokolle belirlenmesi gerekmektedir.

Bahse konu paylara ilişkin işlemlerin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Bakanlık, TOBB ve GTİ arasında 11.10.2011 tarihinde imzalanan Protokol'de ise; protokolün, gümrük kapılarının YİD Sözleşmeleri kapsamında yapımı, işletilmesi ve devrine ilişkin yürürlükte olan sözleşmeler ile imzalanacak sözleşmeleri kapsadığı, Protokol'ün süresinin sözleşme sürelerinin tamamının bittiği tarihe kadar devam edeceği, Şirket'in bu payı ayrı bir banka hesabında tutacağı, ayrılan payın yatırılacağı banka ve bankada açılacak hesabın türü, süresi, faiz oranı vb. hususların İdarenin onayı alınmak suretiyle Şirket tarafından belirleneceği, temin edilecek mal ve hizmetlerin şartname ve sözleşmeye uygunluğunun talep eden birimce muayene ve/veya kontrol edilerek tutanağa bağlanacağı, bu tutanakla uygun görülenlerin temin işlemlerinin Şirket tarafından yerine getirilerek talepte bulunan birime tesliminin sağlanacağı, payın kullanım yeri, şekli, zamanı vb. hususlara ilişkin usul ve esasların belirlenme yetkisinin idareye ait olduğu, harcama belgelerinin idare adına düzenleneceği, temin ve teslim edilen mal veya hizmetin bedelinin teslim işleminden sonra teslim ve tesellüm belgesinin şirkete intikalinden

itibaren takip eden on gün içerisinde Şirket tarafından ödeneceği, belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde düzenlenerek Şirket'e intikal ettirilmiş belgelere dayanılarak yapılan harcamalardan dolayı Şirket'in hiçbir şekilde sorumlu tutulmayacağı ifade edilmiştir.

Buna göre kantar ücreti veya diğer gelirlerden Bakanlık adına ayrılan paylardan yapılacak harcamalara ilişkin yetki Bakanlıkta olmasına rağmen söz konusu paylar Şirket adına açılmış bulunan bir banka hesabında tutulmaktadır.

640 sayılı KHK'nın 15'inci maddesinde Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün (THGM) görevleri;

“ ...

f) Gümrük idarelerinin denetimi altındaki alanlarda yükleme, boşaltma, nakletme, elleçleme, ambarlama, tartım ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak.

...

j) (Ek: 8/8/2011-KHK-649/23 md.) Gümrük hizmetlerinin geliştirilmesi ve kaçakçılıkla etkin mücadele edilmesine yönelik faaliyetler kapsamında, modernizasyon, otomasyon; araç-gereç ve teknik cihazların temini; kurs, konferans, toplantı ve seminer düzenlenmesi; envanter, projelendirme, uygulama, araştırma-geliştirme, yayın, rehberlik, danışmanlık, yönetim, işletme, yurtdışı teşkilatının geliştirilmesi ve benzeri hizmetleri yapmak, yaptırmak veya bunlara katılmak; yap-işlet-devret sözleşmeleri kapsamında alınan Bakanlık payının bu fıkrada belirtilen alanlarda sözleşmelerde yer aldığı şekilde kullanımına yönelik işlemleri yapmak veya yaptırmak...” şeklinde sayılmıştır. Görüleceği üzere, gümrük idarelerinin denetimi altındaki alanlarda tartım ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak THGM'nin görevleri arasında yer almaktadır. Ancak bu görev bazı gümrük alanlarında YİD sözleşmeleri ile işletmeci GTİ'ye devredilmiş bulunmaktadır. Sözleşme kapsamında işletilen alanlarda elde edilen kantar payı gelirlerinden ise % 25 Bakanlık payı ayrılmakta ve bu paylar, KHK'nın 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde belirtilen ihtiyaçlarda kullanılmak üzere THGM yönetimine bırakılmaktadır. Bu bağlamda söz konusu Bakanlık payları, KHK'nın 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde belirtilen ihtiyaçların karşılanması için tahsis edilmiş bir gelir niteliği taşımaktadır.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesi ve buna dayanılarak çıkartılan yönetmeliklerde gelir ve giderlerin muhasebe sisteminde izlenmesine yönelik ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır.

Bu kapsamda hazırlanan ve 17.10.2017 tarihli ve 30213 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik” ile yılları merkezi yönetim bütçe kanunu veya diğer kanunlar uyarınca, belirli faaliyetlerin gerçekleştirilmesi ya da projelerin desteklenmesi amacıyla oluşturulan özel hesaplardan yapılan işlemlerin muhasebeleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Buna göre, yılları merkezi yönetim bütçe kanunu ya da diğer kanun hükümleri gereğince belirli faaliyetlerin gerçekleştirilmesi veya projelerin desteklenmesi ve benzeri amaçlar için banka nezdinde kamu idaresi adına açılan ve işlemleri muhasebe birimi tarafından yürütülen hesaplar özel hesap olarak tanımlanmış ve bu Yönetmeliğe tabi kılınmıştır.

Buna göre Bakanlık, TOBB ve GTİ arasında imzalanan uygulama sözleşmelerine dayanılarak kantar ücreti veya diğer gelirlerden Bakanlık adına ayrılan paylar Bakanlık açısından bir kamu geliri olup, bu payların Bakanlık adına açılacak bir banka hesabında izlenmesi ve bu hesaba yatırılan tutarlar ile bu hesaptan yapılan ödemelerin Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri doğrultusunda muhasebeleştirilmesi ve bu suretle Bakanlık mali tablolarında yer alması gerekmektedir. Bu kapsamda, anılan Yönetmelik’in 6’ncı maddesi gereğince, bahse konu paylar Bakanlık adına açılan banka hesabına aktarıldığında 102 Banka Hesabına borç, 600-Gelirler Hesabına alacak; paydan harcama yapıldığında ise 630 Giderler Hesabı veya varlığa dönüştürülecek bir kullanım unsuru ise ilgili varlık hesabına borç 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara alacak kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirilmesinin sağlanması gerekmektedir.

Diğer taraftan, Uygulama Sözleşmeleri, Protokol ve Bakanlık adına ayrılan paylardan yapılan harcamalar üzerinde yapılan incelemede aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

A. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun 27’nci maddesinde, Kanun’un emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkansız olan sözleşmelerin kesin olarak hükümsüz olduğu; sözleşmenin içerdiği hükümlerden bir kısmının hükümsüz olmasının, diğerlerinin geçerliliğini etkilemediği, ancak bu hükümler olmaksızın sözleşmenin yapılmayacağına açıkça anlaşılması halinde, sözleşmenin tamamının kesin olarak hükümsüz olacağı ifade edilmiştir. Buna göre sözleşme hükümlerinin Kanunun emredici hükümlerine uygun olması gerekmektedir.

YİD modeli ile yaptırılan/modernize edilen gümrük kapılarına ilişkin sözleşmelerde, işletme süresi, yukarıda bahsedilen Bakanlık paylarının İdare için ayrılacağı göz önünde

bulundurulacak belirlenmektedir. Diğer bir ifadeyle, bu şekilde bir pay öngörülmeseydi işletme süreleri mevcut halinden daha kısa olacak ve gümrük kapıları belirlenen sürelerden daha önce İdareye devredilecekti. Bu itibarla, Bakanlık payı olarak adlandırılan tutar, idareye ait bir görevin devredilmesi sonucu ortaya çıkan ve kamu gücüne dayanılarak elde edilen bir gelir niteliği taşımaktadır. Bu şekilde elde edilmiş bir gelirin saklanması, kaydedilmesi ve harcanmasına ilişkin süreçler de yasal düzenlemelere uygun olmalıdır. Bu nedenle söz konusu sözleşmelerin Bakanlık payına ilişkin işlemlerinin protokolle düzenleneceğine ilişkin maddeleri mevzuata uygun bulunmamaktadır.

B. Uygulama sözleşmelerinin Kanuna aykırı olduğu değerlendirilen maddelerine dayanılarak Bakanlık, TOBB ve GTİ arasında 11.10.2011 tarihinde imzalanan Protokol'e göre, kantar gelirlerinden Bakanlık adına ayrılan pay, banka nezdinde GTİ adına açılan bir hesapta tutulmaktadır. İdare tarafından talep edilen mal ve hizmetler, şirket tarafından temin edilmek suretiyle ödemeleri gerçekleştirilmektedir. Temin usulüne Şirket karar vermekte ve Protokol'ün 7'nci maddesi ile Şirket'e bu işlemde dolayı herhangi bir sorumluluk yüklenmemektedir.

Öncelikle Bakanlığa ait bir kamu kaynağının özel bir şirkete ait banka hesaplarında tutulması kamu maliyesinin temel ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca Bakanlık tarafından talep edilen işlerin temin işlemlerinin kamu harcama mevzuatına uyulmadan, özel bir şirket tarafından gerçekleştirilmesi ve protokolle şirketin bu işlemlerden sorumlu tutulamayacağını belirtilmesi, şeffaf, saydam ve hesap verebilir bir kamu yönetimi anlayışıyla bağdaşmamaktadır.

C. Kantar payı gelirlerinin yıl içerisinde kullanımı Bakanlık Makamının 15.04.2014 tarihli ve 2014/25 sayılı Olur'unda belirtilen usul ve esaslara göre yapılmaktadır. Söz konusu Olur'da, kantar payı gelirlerinin tutulduğu hesaptan yapılacak mal ve hizmet teminine yönelik harcamaların, Bakanlık ile TOBB ve GTİ arasındaki protokol uyarınca yapılması gerektiği ifade edilmektedir. Aynı Olur'da ayrıca, talep edilen hizmetlerin öncelikle genel bütçede bulunan ödeneklerden karşılanması, ödeneklerin yeterli olmaması durumunda kantar payı hesabından karşılanmasının yerinde olacağı belirtilmektedir.

THGM'den temin edilen belge ve bilgilerin incelenmesi sonucunda, 2017 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla Bakanlık payı hesabında kalan toplam tutarın 73.294.129,00 TL olduğu görülmüştür. Öte yandan 2017 yılı içerisinde Kantar Payı hesabından, 4734 sayılı Kanun hükümlerine ve herhangi bir denetime tabi olmadan Bakanlık ihtiyaçları için (toplantı, çalıştay, eğitim, taşınma, araç kiralama vb.) toplam 11.409.878,35 TL harcama yapılması onaylanmıştır.

5018 sayılı Kanun'a ekli I sayılı Cetvelde sayılan Gümrük ve Ticaret Bakanlığının gerek

genel bütçeden yapacağı harcamalar ve gerekse özel hesaplarından yapacağı harcamalar, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi bulunmaktadır. Bu nedenle 640 sayılı KHK'nın 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendine göre özel bir gelir niteliği taşıyan Bakanlık payı gelirlerinden, Bakanlık adına yapılacak harcamaların Protokol hükümlerine göre değil 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre yapılması ve bu suretle denetime tabi kılınması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında özetle; 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin YİD Modeli Çerçevesinde Yapıtılması Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesinde yer alan *“Bu Kanun kapsamında yap-işlet-devret modeli çerçevesinde gerçekleştirilecek yatırım ve hizmetlere ilişkin uygulama sözleşmeleri; yetkili idarelerin bağlı, ilgili veya ilişkili olduğu Bakanın onayı alınarak sermaye şirketi veya yabancı şirket ile imzalanır.”* hükmüne istinaden Gümrük ve Turizm İşletmeleri Tic. A.Ş. ile (mülga) Gümrük Müsteşarlığı arasında sözleşmeler imzalandığı,

Anılan Kanun'un 5'inci maddesinde;

“Yüksek Planlama Kurulunca belirlenen idare ile sermaye şirketi veya yabancı şirket arasında yapılacak sözleşme, özel hukuk hükümlerine tabidir” hükmünün yer aldığı,

Anılan hükümlere dayanarak, Bakanlık (mülga Gümrük Müsteşarlığı) ile Gümrük ve Turizm İşletmeleri Tic. A.Ş. arasında YİD sözleşmelerinin imzalandığı ve onayların alındığı,

3996 sayılı Kanun kapsamında özel hukuk hükümlerine tabii kılınan; bununla birlikte Kanunun ve ilgili Kararın verdiği yetki ile sözleşmelere ilişkin hükümlerin düzenlendiği 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa uygun olarak imzalandığı ve Yüksek Planlama Kurulunun onayını almış olan söz konusu sözleşmelerin hükümlerinin; 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 27'nci maddesinde sayılan, Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine ve kişilik haklarına aykırılık teşkil etmediği, ayrıca 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri kapsamında değerlendirilemeyeceği düşünüldüğü,

Sözleşmelerin özel hukuk hükümlerine tabi olması ve Sarp, Cilvegözü, Habur, Kapıkule Gümrük Kapılarına ait uygulama sözleşmelerinin muhtelif maddelerinde *“TOBB (veya şirket) tarafından, 4458 sayılı “Gümrük Kanununun 218'inci maddesi hükmü çerçevesinde, gümrük idarelerinin büyük onarım, teknik donanım, kırtasiye ve demirbaş ile tefriş ihtiyaçlarını aynı olarak karşılamak ve yeni gümrük tesisleri inşa etmek üzere sözleşme süresince her yıl elde*

edilecek kantar ücretinin %25'i ayrıldığı, Ayrılan paya ilişkin işlemlerin usul ve esasları Gümrük Müsteşarlığı ve TOBB arasında yapılacak bir protokolle belirlenir." hükümleri olması nedeniyle, Bakanlık ile Gümrük ve Turizm İşletmeleri Tic. A.Ş ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği arasında 11.10.2011 tarihinde protokol imzalandığı,

3996 sayılı Kanun hükümlerine göre yatırım programları çerçevesinde, devlet kurumlarının sermaye şirketleri ile yapacağı YİD sözleşmelerinin Yüksek Planlama Kurulunca belirlendiği, dolayısıyla, Yap-İşlet-Devret sözleşmelerin özel hukuk hükümlerine tabi ve bu mevzuatın uygulanmasını gerektirdiğinden, genel hukuk düzenlemesini içeren 5018 sayılı Kanun hükümlerinin bu sözleşmelerde uygulanmaması gerektiği,

Ayrıca, 640 sayılı KHK'nın 15/1-j maddesinin özel bir düzenleme olduğu, Bu madde ile *"Gümrük hizmetlerinin geliştirilmesi ve kaçakçılıkla etkin mücadele edilmesine yönelik faaliyetler kapsamında, modernizasyon, otomasyon, araç-gereç ve teknik cihazların temini; kurs, konferans, toplantı ve seminer düzenlenmesi; envanter, projelendirme, uygulama, araştırma-geliştirme, yayın, rehberlik, danışmanlık, yönetim, işletme, yurtdışı teşkilatının geliştirilmesi ve benzeri hizmetleri yapmak, yaptırmak veya bunlara katılmak; yap-işlet-devret sözleşmeleri kapsamında alınan Bakanlık payının bu fıkra da belirtilen alanlarda sözleşmelerde yer aldığı şekilde kullanımına yönelik işlemleri yapmak veya yaptırmak"* görevinin yer aldığı,

Bu özel hukuk düzenlemesinin, 5018 sayılı Kanun kapsamında olmayıp, 3996 sayılı Kanunla getirilen düzenleme çerçevesinde özel hukuk bağlamında değerlendirilmesi gereken hukuki bir durum olduğu,

Bu nedenle sözleşmeye bağlı yapılan protokol düzenlemesinin de özel hukuk düzenlemesi olarak değerlendirilmesi gerektiği, 640 sayılı KHK'nın 15/1-j maddesi kapsamında da belirtilen faaliyetleri yerine getirmek üzere düzenlenen protokol hükümlerinin uygulanması ve kantar gelirlerinden ayrılan %25'lik Bakanlık payı gelirlerinin ve harcamalarının 5018 sayılı Kanun çerçevesinde değerlendirilerek işlemlerin yürütülmemesi sonucunun ortaya çıktığı,

Kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan TOBB tarafından Bakanlık payı gelirlerinin Bakanlık adına bankada tutulmasının kanuna aykırılık teşkil etmediği, Bakanlık olarak da gelirlerin aylık olarak ayrı ayrı sözleşmelere bağlı kanuni faizinde en yüksek faiz oranlarına göre izlenerek takip ve kontrolünün yapıldığı, protokol ve Bakanlık Makamı onayları çerçevesinde 640 sayılı KHK'nın 15-1/j maddesine göre yapılan harcamalara ait giderlerin takip edilmekte olduğu, Bakanlık payından elde edilen gelirler ve yapılan harcamaların özel hukuk

düzenlemelerine uygun şekilde yerine getirildiği, gelirlerin ve harcamaların da her zaman denetime açık bulunduğu değerlendirildiği,

Hesapta biriken kantar payı gelirlerinin yıl içinde kullanımının Bakanlık Makamının 15.04.2014 tarihli ve 2014/25 sayılı Olurunda belirtilen usul ve esaslara göre yapıldığı,

Sonuç olarak, YİD sözleşmeleri ile elde edilen gelirlerin harcanmayan kısmı sözleşme süresi sonunda Hazineye aktarıldığı, Bahse konu sözleşmelerin, özel hukuk sözleşmeleri olduğundan mevcut uygulamaya devam edilmesinin uygun olacağı düşünüldüğü,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu idaresi cevabında kantar payı gelirlerinin bir özel hukuk sözleşmesi olan YİD sözleşmeleri kapsamında değerlendirildiği ve bu nedenle kamu hukuku hükümlerine tabi olmayıp özel hukuk hükümlerine tabi olması gerektiği ifade edilmiştir.

Öncelikle idarenin bir özel hukuk sözleşmesine taraf olması, idarenin kamu idaresi vasfını ve yapacağı iş ve işlemlerde mevzuat hükümlerine uyması zorunluluğunu değiştirmeyecektir. İdare, bir özel hukuk sözleşmesi olan YİD sözleşmeleri imzalayarak yalnızca işin konusu ile ilgili düzenlemeleri yapabilecektir. Nitekim YİD sözleşmelerinin sözleşmenin konusu başlıklı maddelerinde de sözleşmelerin konusunun gümrük kapılarının modernizasyonu, mekanik cihazların ve demirbaşların temini, tesislerin inşaatı ve benzeri mal ve işlerin temini, yapımı ve işletilmesi olduğu ifade edilmiştir. Buna göre, sözleşmeden kaynaklanan ve bulguda da ayrıntılı olarak açıklandığı üzere kamu geliri niteliğine haiz olan Bakanlık payı gelirlerinin kullanımına ilişkin usul ve esasların protokolle belirlenmesi mümkün bulunmamaktadır. Bilindiği üzere, kamu gelirlerine ilişkin usul ve esaslar ilgili olduğu yasal düzenlemelerde ayrıntılı olarak belirlenmiştir. Öte yandan kamu gelirlerinin harcanmasında uyulacak kurallar da yine kamu harcama mevzuatında ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Dolayısıyla kamu idaresi ile özel bir şirket arasında kamu gelirin toplaması ve harcanmasına ilişkin düzenleme yapılması mümkün bulunmamaktadır.

İdare payı olarak adlandırılan tutar, idareye ait bir görevin devredilmesi sonucu ortaya çıkan, kamu gücüne dayanılarak elde edilen bir gelirdir. Bu şekilde elde edilmiş olan bir kaynağın saklanması, kaydedilmesi, harcanmasına ait süreçler mevzuata uygun olmalıdır. Esasen YİD sözleşmelerinde kantar payı gelirlerinin izlenmesi ve kullanımı ile ilgili ayrıntılı bir düzenleme bulunmaması, sadece ayrılan paya ilişkin usul ve esasların protokolle belirleneceği belirtilmektedir. Ancak YİD sözleşmeleri ile öngörülen bu protokol

düzenlemesinin kamu idare gelirlerine ilişkin bir düzenleme olduğu, sözleşme amaç ve kapsamı ile ilgisi olmadığı, kamu mali yapısına ilişkin bir düzenlemenin YİD sözleşmeleri ile yapılamayacağı gerekçeleri ile bu hükümlerin mevzuata aykırı olduğu değerlendirilmektedir.

Uygulama sözleşmelerinin kanuna aykırı olarak düzenlenen bahsi geçen maddelerinin, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 27'nci maddesinde yer alan;

“Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkansız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür.

Sözleşmenin içerdiği hükümlerden bir kısmının hükümsüz olması, diğerlerinin geçerliliğini etkilemez. Ancak, bu hükümler olmaksızın sözleşmenin yapılmayacağı açıkça anlaşılırsa, sözleşmenin tamamı kesin olarak hükümsüz olur” hükmü karşısında geçerliliği bulunmamaktadır.

Cevapta ayrıca Bakanlık payının kamu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan TOBB tarafından Bakanlık adına bankada tutulduğu ifade edilmişse de bulguda da belirtildiği üzere Bakanlık payı özel bir şirket olan GTİ A.Ş. adına açılmış banka hesaplarında tutulmaktadır.

Bakanlık tarafından verilen cevapta ayrıca, İdare tarafından talep edilen mal ve hizmetlerin, Şirket tarafından temin edilmek suretiyle ödemelerinin gerçekleştirilmesi, temin usulüne Şirket'in karar vermesi ve Protokol'ün 7'nci maddesi ile Şirket'in bu işleminden dolayı herhangi bir sorumluluk yüklenmemesi konularına ilişkin bir açıklama yapılmamış olup, sadece Bakanlık payı gelirlerinin ve harcamalarının denetime açık olduğu ifade edilmiştir. Ancak İdare tarafından talep edilen mal ve hizmetlerin temin usulünün belirlenmesi ile temin işlemlerinin Şirket tarafından yerine getirildiği dikkate alındığında, bu durumda yapılacak denetim yalnızca İdare tarafından talep edilen mal ve hizmetin fiilen temin edilip edilmediğinden ibaret olacaktır. Yoksa temin usulünün doğru belirlenip belirlenmediği, satın alma sürecinin doğru işletilip işletilmediği yada fiyatın doğru belirlenip belirlenmediğinin denetlenmesi mümkün bulunmamaktadır. Halbuki kamu ihale mevzuatında, kamu idareleri tarafından talep edilen mal ve hizmetlerin temin usulleri ile İdareler tarafından uyulacak kurallar açıkça belirlenmiştir ve İdareler bu kurallara uymak zorundadırlar. Bu nedenle, özel bir şirket tarafından serbestçe belirlenen usulle yapılan ve bu işlemlerden dolayı sorumlu olmayacağı Protokolde açıkça ifade edilmiş olan harcamaların hangi idare tarafından hangi mevzuata uygunluğunun denetleneceği hususu izaha muhtaçtır.

İdare cevabında ayrıca 640 sayılı KHK'nın 15/1-j maddesinde belirtilen ve Tasfiye

Hizmetleri Genel Müdürlüğünün (THGM) görevleri arasında sayılan düzenlemeyi bir özel hukuk düzenlemesi olarak değerlendirmiştir. 640 sayılı KHK ile, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmektedir. İdarenin görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen KHK'da THGM'nin görevleri arasında sayılan bir hükmün "özel hukuk düzenlemesi" olarak değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında YİD sözleşmeleri ile elde edilen gelirlerin harcanmayan kısmının sözleşme süresi sonunda Hazineye aktarıldığı belirtilmiş olup, harcanmayan payların süre sonunda Hazineye aktarılacak olması da bu payların bir kamu geliri olduğunu göstermektedir.

Bu itibarla, Bakanlığa ait 2015 ve 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında da yer alan bulgu konusu hususla ilgili olarak yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda, YİD sözleşmeleri ile Bakanlık adına ayrılan payların Bakanlık adına açılan banka hesaplarında izlenmesi ve Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre muhasebeleştirilerek, kamu ihale mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda kullanılması gerekmektedir.

Sonuç olarak; TOBB'a ait hesaplarda tutulmakta olan kantar payı gelirlerinin %25'inden oluşan İdare payının yıllar itibariyle Bakanlık hesabına aktarılmaması neticesinde 2017 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda bulguda belirtilen hesaplar itibariyle hataya neden olunmuştur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 2017 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Fazla Çalışma Yolluğu Tahsilatı ve Ödemelerinde Hatalı Uygulamalarda Bulunulması

Gümrük personelinden normal çalışma saatleri dışında ve tatil günlerinde hizmet talebinde bulunan ilgililerden mevzuata aykırı biçimde global olarak yolluk tahsilatı yapıldığı ve bu tutarın personel arasında belirli bir oran dahilinde eşit olarak paylaştırıldığı, mesai saatleri dahilinde gerçekleştirilen işlemler için de yolluk tahsil edildiği ve personelin asli görevlerine benzer nitelikte olmayan işlerde görevlendirilmesi suretiyle yolluk ödemesinden faydalandırıldığı görülmüştür.

4458 sayılı Kanun'un 221'inci maddesinde, yolcuların ve taşıt araçlarının giriş ve çıkışlarına ait işlemler dışında, yükleme ve boşaltma ile her türlü gümrük işlemlerinin normal çalışma saatleri içinde yapılması gerektiği, bu saatler dışında veya tatil zamanlarında hizmet talebinde bulunulması halinde çalışacak personelin fazla çalışma ücreti ve varsa hak sahibine ödenecek kanunî yollukları karşılığı tutarların talep sahipleri tarafından ilgili muhasebe birimi hesabına yatırılması şartıyla bu talebin kabul edileceği ve ilgililerden tahsil edilecek fazla çalışma ücretlerinin miktarı ve tahsiline ilişkin usul ve esasların Bakanlar Kurulunca tespit edileceği ifade edilmiştir.

Bu maddeye istinaden çıkarılan 2009/15481 sayılı 4458 sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı'nın; 121'inci maddesinde, yükümlünün talebi halinde global olarak fazla çalışma ücreti yatırılması ve her fazla çalışma talep dilekçesi konusu tutarın toplam miktardan mahsup edilmek suretiyle işlem tesisinin mümkün olduğu, global olarak tahakkuk ettirilen ve tahsil edilen fazla çalışma ücretlerinin mahsup işlemlerinin izleyen ayın en geç üçüncü günü mesai bitimine kadar yapılacağı; 122'nci maddesinde, fazla çalışma yapacak personelin işlem mahalline götürülüp getirilmesinin talep edenler tarafından sağlanmaması halinde yol masraflarının da bu kişilerce karşılanacağı ve yol masraflarının global olarak tahsil edilmeyeceği; 124'üncü maddesinde, fazla çalışma ücretleri ile varsa yollukların doğrudan saymanlıklara veya gümrük vergilerinin tahsiline yetkili bankalardaki ilgili saymanlık hesabına yatırılacağı, emanete alınan ve tahakkukları kesinleşen fazla çalışma ücretlerinin Kanun'un 221'inci maddesine istinaden en geç izleyen ayın üçüncü günü mesai bitimine kadar, izleyen ayın üçüncü gününün resmi tatile rastlaması halinde,

tatilden sonraki ilk iş günü, Ankara Gümrük Muhasebe Birimi hesabına aktarılacağı ve yollukların tamamının ise ilgili hükümler çerçevesinde hak sahibi personele ödeneceği ifade edilmiştir.

Diğer taraftan 21.11.2009 tarihli ve 27413 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 74 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliği’nin 5’inci maddesinde ise, fazla çalışma yapacak personelin işlem mahalline götürülüp getirilmesinin talep edenler tarafından sağlanmaması halinde yol masraflarının da bu kişilerce karşılanacağı ve yol masraflarının global olarak tahsil edilmeyeceği, yollukların hesaplanmasında objektif değerlendirme yapılması gerektiği ve muhasebe birimi hesabına yatırılan yollukların bizzat fazla çalışmada görevlendirilen hak sahibi personele ödeneceği belirtilmiştir.

Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, fazla çalışma ücretlerinin global (toptan) olarak tahsil edilmesi mümkün olup tahsil edilen tutarların ilgili saymanlık tarafından Ankara Gümrük Muhasebe Birimine aktarılması gerekmektedir. Buna karşın yol masraflarının ise global olarak tahsili mümkün olmayıp, saymanlıkça yol masraflarının karşılığı olarak yapılan tahsilatların Ankara Gümrük Muhasebe Birimine aktarılmadan doğrudan hak sahibi personele ödenmesi gerekmektedir.

Öte yandan 4458 sayılı Kanun’un 221’inci maddesine göre, yolcuların ve taşıt araçlarının giriş ve çıkışlarına ait işlemler dışında, yükleme ve boşaltma ile her türlü gümrük işlemlerinin normal çalışma saatleri içinde yapılması esas olup, bu çalışmalar için yolluk ödenmesi mümkün bulunmamaktadır. Her ne kadar 2010/45 sayılı Genelge’de Gümrük Yönetmeliği’nin 87’nci maddesi kapsamında normal çalışma saatleri içinde görevlendirilen personele de yolluk ödenebileceği belirtilmişse de rutin gümrük işlemlerine ait yolluk tahsilat ve ödemelerinin bu kapsamda değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır. Anılan hükme göre eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmadan önce incelenmesi ve eşyadan numune alınması ile ilgili işlemlerin gümrük idarelerinin gözetimi altında gerçekleştirilmesi gerekmekte olup eşyanın incelenmesi, numune alınması, tahlil ve ekspertize tabi tutulması ile ilgili sorumluluk ve masraflar yükümlüye ait bulunmaktadır. Rutin gümrük işlemlerinin, bu kapsamda gümrükçe onaylanmış bir işlem öncesi eşya incelenmesi ve numune alınması şeklinde değerlendirilmesi ve bu suretle yükümlüden yolluk tahsil edilerek bu işlerde görev yapan personele ödenmesi mümkün bulunmamaktadır.

Ayrıca Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Taşra Teşkilatı Çalışma Yönetmeliği’nin “Müdürlükler ve Hukuk Birimlerinin Görevleri” başlıklı dördüncü bölümünde yer alan 23 ve

29'uncu maddeleri arasında ilgili birimlerin görevleri sayılmıştır. Bu bölümdeki her bir maddede müdürlük ve hukuk birimlerinin görevleri sıralandıktan sonra “*Bölge müdürü tarafından verilen benzeri görevleri yapmak*” şeklinde bir görev tanımı yapılmıştır. Bu maddelerde belirtilen “benzeri görev” ifadesi, ilgili maddelerde ayrıntılı olarak belirtilen görevlere yakın görevleri ifade etmektedir. Yine ilgili Yönetmeliğin yedinci bölümünde unvanlar itibarıyla personelin görev, yetki ve sorumlulukları sayılmış ve “verilen benzer görevleri yapmak” bentleri bu maddelere de eklenmiştir. Benzer görev, adından da anlaşılacağı üzere, ilgili maddelerde sayılan görevlere yakın olmalıdır. Bu bağlamda, Yönetmelik'te sayılan şubelerde yer alan personele verilecek benzer görevin asli görevine yakın nitelikte olması gerekmektedir. Aksi takdirde bu personelin yolluk ödenmesini gerektiren bir işte görevlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Bu kapsamda dört Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğünde yapılan incelemelerde;

- Fazla çalışma talebinde bulunan ilgililerden mevzuata aykırı olarak global/toptan olarak yolluk tahsilatı yapıldığı ve tahsil edilen tutarın personel arasında belirli bir oran dahilinde eşit olarak paylaştırıldığı,
 - Normal çalışma saatleri içerisinde yapılan rutin gümrük işlemleri için de yolluk tahsil edilip personele dağıtıldığı,
 - Bazı personelin Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Taşra Teşkilatı Çalışma Yönetmeliği'nde belirtilen görev, yetki ve sorumluluk alanlarına benzer olmayan görevlerde, yolluk gerektiren gümrük işlemleri için görevlendirildiği,
- tespit edilmiştir.

Hâlbuki yukarda da ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, normal çalışma saatleri dışında fazla çalışma talebinde bulunan ilgililer tarafından fiili çalışma ve gerçek yol masrafı karşılığında fazla çalışma yolluğu yatırılması ve yatırılan bu tutarların fazla çalışmayı yapan personele ödenmesi gerekmektedir. Diğer taraftan normal çalışma saatleri içerisinde yapılan rutin gümrük işlemleri için yolluk tahsil edilip ödenmesinin yasal dayanağı olmadığı gibi personelin asli görevi ile doğrudan ilgili olmayan işlerde görevlendirilmesi suretiyle yolluk ödemesinden faydalandırılması da mümkün bulunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında özetle; Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüklerine gönderilen 15.05.2018 tarihli ve 34254882 sayılı yazı ile yolluk işlemlerinin tekemmülünde 4458 sayılı

Gümrük Kanunu'nun 221'inci maddesi, 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 122-124'üncü maddeleri, 74 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliği ve 2010/45 sayılı Genelge hükümlerine, gümrük idarelerince kati surette uyulmasının sağlanması ile konunun Bölge Müdürlüklerince titizlikle takip edilmesi hususunda gerekli talimat verildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İdare tarafından verilen cevapta, bulguda yer verilen tespitlere ilişkin herhangi bir açıklamaya yer verilmemiş, belirtilen mevzuat çerçevesinde işlemlerin tekemmülü için Bölge Müdürlüklerine yazı ile talimat verildiği belirtilmiştir. Ayrıca bulguda eleştiri konusu yapılan 2010/45 sayılı Genelge hükümleri kapsamında mesai saatleri içerisinde rutin gümrük işlemleri için yolluk ödenemeyeceği hususuna ilişkin herhangi bir açıklama yapılmamış aksine söz konusu Genelge Bölge Müdürlüklerine gönderilen talimatta yer almıştır.

Bu itibarla, yolluk tahsilat ve ödemelerinin bulguda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payı Hesabından Yapılan İşlemlerin Muhasebeleştirilmemesi ve Paydan Mevzuat Hükümlerine Aykırı Olarak Harcama Yapılması

Bakanlığın iç ticaret hizmetlerini geliştirmek üzere odalar, borsalar ve TOBB bütçelerinden her yıl ayrılan paylardan oluşan İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payı hesabında biriken tutarların, Bakanlık yerine TOBB adına açılan bir banka hesabında tutulduğu ve bu hesaptan yapılan işlemlerin muhasebeleştirilmediği, ayrıca Bakanlık bütçesinde ödenek bulunmasına rağmen temsil ağırlama giderlerinin bir kısmının İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payının Kullanılması Hakkında Yönetmelik'e aykırı olarak bu paydan karşılandığı görülmüştür.

A- İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payı Hesabından Yapılan İşlemlerin Bakanlık Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 78'inci maddesinde, Bakanlık iç ticaret hizmetlerini geliştirmek üzere odalar, borsalar ve birlik olarak ifade edilen TOBB tarafından hazırlanan bütçelerin her yıl %1'ini geçmemek üzere pay ayrılacağı ifade edilmiştir. Maddede ayrıca bu şekilde ayrılacak payların kullanılma esasları ile uygulanmasının yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Buna dayanılarak TOBB tarafından çıkartılan ve 27.06.2008 tarihli ve 26919 sayılı

Resmi Gazete’de yayımlanan İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payının Kullanılması Hakkında Yönetmelik’te; amacın, Bakanlık iç ticaret hizmetlerini geliştirmek üzere odalar, borsalar ve TOBB bütçelerinden ayrılan payın kullanılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu; payın kaynaklarının odalar, borsalar ve TOBB bütçelerinden her yıl %1 oranında ayrılan tutarlar ile bunların değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratlardan oluşacağı; bu payların odalar, borsalar ve TOBB tarafından Yönetim Kurulunun belirleyeceği ve TOBB adına açılacak banka hesabına mart ve eylül aylarında eşit iki taksitle yatırılacağı; payın yatırılmasında ve değerlendirilmesinde TOBB Yönetim Kurulunun yetkili olduğu; paydan harcamaların TOBB tarafından yapılacağı, harcamalarda Bakan onayının aranacağı ve paydan yapılacak satın alma ve yapım işlerinde TOBB’un satın alma usullerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Yönetmelik’te ayrıca payın muhasebesinin TOBB tarafından ayrı bir hesapta tutulacağı, paydan yapılan harcamaların TOBB hesaplarının tabi olduğu usulle denetleneceği ve paydan yapılan harcamalar ile gelirlere ilişkin bilgilerin her 3 ayda bir Bakanlığa bildirileceği ifade edilmiştir.

Yukarıdaki Kanun ve Yönetmelik hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, iç ticaret hizmetlerini geliştirme payının amacı Bakanlık iç ticaret hizmetlerini geliştirmektir. Bunu gerçekleştirmek amacıyla odalar, borsalar ve TOBB bütçelerinden her yıl %1’i geçmemek üzere pay ayrılmaktadır. Söz konusu pay ise TOBB adına açılan bir banka hesabında tutulmakta ve harcamalar TOBB tarafından kendi satın alma usulleri uygulanarak yapılmaktadır.

2017 yılında iç ticaret hizmetleri geliştirme payında biriken tutarlar ile paydan yapılan harcamalara ilişkin ayrıntılı bilgi aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 6: İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payı Hesabına Ait İcmal Tablosu

İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payı Hesabı	Tutar (TL)
31.12.2016 Dönemi İtibariyle Pay Mevcudu	24.878.493,33
2017 Yılında TOBB, Oda ve Borsalardan Yapılan Pay Tahsilatı	18.092.009,70
2017 Yılında Paya İşleyen Toplam Nema Getirisi	2.937.211,81
2017 Yılı Gelir Toplamı (2016 yılından devir dâhil)	45.907.714,84
2017 Yılında Paydan Yapılan Harcamalar	16.362.478,72
31.12.2017 Dönemi İtibariyle Pay Mevcudu	29.545.236,12

Tablodan da anlaşılacağı üzere, 2017 yılı içerisinde pay hesabında toplam 45.907.714,84 TL’lik tutar birikmiş olup yıl içerisinde bunun 16.362.478,72 TL’si harcanmıştır. Bu tutar 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bakanlığa tahsis edilen 1.131.320.000,00 TL ödeneğin %1,44’üne tekabül etmektedir. Diğer taraftan 2017 yılı sonu

itibariyle pay hesabında toplam 29.545.236,12 TL kalmıştır.

5018 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde kamu geliri, kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler, sosyal güvenlik primi kesintileri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirler olarak tanımlanmıştır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere, kanunlarına dayanılarak toplanan pay ve benzeri gelirler kamu gelirdir. Bu nedenle, 5174 sayılı Kanun'un 78'inci maddesine dayanılarak Bakanlık iç ticaret hizmetlerini geliştirmek amacıyla odalar, borsalar ve TOBB tarafından hazırlanan bütçelerin her yıl %1'ini geçmemek üzere ayrılan paylar da Bakanlık açısından kamu geliri niteliği taşımaktadır. Ayrıca söz konusu payların kamu gücüne dayanılarak toplanması, Bakanlık iç ticaret hizmetlerini geliştirmek amacıyla kullanılması ve yapılan harcamaların Bakan onayına tabi olması kamu geliri niteliğine haiz olduğunu göstermektedir.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesi ve buna dayanılarak çıkartılan yönetmeliklerde gelir ve giderlerin muhasebe sisteminde izlenmesine yönelik ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır. Bu kapsamda hazırlanan ve 17.10.2017 tarihli ve 30213 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik" ile yılları merkezi yönetim bütçe kanunu veya diğer kanunlar uyarınca, belirli faaliyetlerin gerçekleştirilmesi ya da projelerin desteklenmesi amacıyla oluşturulan özel hesaplardan yapılan işlemlerin muhasebeleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Buna göre, yılları merkezi yönetim bütçe kanunu ya da diğer kanun hükümleri gereğince belirli faaliyetlerin gerçekleştirilmesi veya projelerin desteklenmesi ve benzeri amaçlar için banka nezdinde kamu idaresi adına açılan ve işlemleri muhasebe birimi tarafından yürütülen hesaplar özel hesap olarak tanımlanmış ve bu Yönetmelik'e tabi kılınmıştır.

Tüm bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere 5174 sayılı Kanun'un 78'inci maddesine dayanılarak Bakanlık iç ticaret hizmetlerini geliştirmek amacıyla odalar, borsalar ve TOBB tarafından hazırlanan bütçelerin her yıl %1'ini geçmemek üzere ayrılan paylar, Bakanlık açısından bir kamu geliri olup, bunların TOBB yerine Bakanlık adına açılacak bir banka hesabında izlenmesi, hem yatırılan payların hem de paydan yapılan harcamaların, Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri doğrultusunda muhasebeleştirilmesi ve bu suretle Bakanlık mali tablolarında yer

alması gerekmektedir.

Bu kapsamda, anılan Yönetmelik'in 6'ncı maddesi uyarınca bahse konu paylar, Bakanlık adına açılan banka hesabına aktarıldığında 102 Banka Hesabına borç, 600 Gelirler Hesabına alacak; paydan harcama yapıldığında ise 630 Giderler Hesabı veya varlığa dönüştürülecek bir kullanım unsuru ise ilgili varlık hesabına borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara alacak kaydı yapılmak suretiyle muhasebeleştirilmelidir.

Ancak yapılan incelemede, bahse konu payların TOBB adına açılan bir banka hesabında tutulduğu ve yatırılan paylar ile bu paylardan yapılan harcamaların Bakanlık muhasebe kayıtları ve mali tablolarında yer almadığı tespit edilmiştir.

B- Bakanlık Bütçesinde Ödeneği Olan “Temsil ve Ağırlama Giderlerinin” İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payından Karşılanması

5174 sayılı Kanun'un 78'inci maddesinde, odalar, borsalar ve TOBB tarafından hazırlanan bütçelerin %1'ini geçmemek üzere her yıl Bakanlık iç ticaret hizmetlerini geliştirmek amacıyla pay ayrılacağı ifade edilmiştir. Maddede ayrıca bu şekilde ayrılacak payların kullanılma esasları ile uygulanmasının yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payının Kullanılması Hakkında Yönetmelik'in 6'ncı maddesinde payın kullanım yerleri ayrıntılı olarak sayılmıştır. Buna göre payın,

a) Büro ve işyeri donatımı ve döşenmesinde kullanılacak eşyaların alımı, hizmetin gerektirdiği inşaat, tadilat, plan, projelerin yapılması ile ihtiyaç duyulan mal ve malzemelerin, taşıt, makine ve teçhizatın alımı, taşıt ve hizmet binası kiralanması, bunların bakım, kullanım, onarım ve benzeri her türlü giderlerinin karşılanması, hizmet alımlarının yapılması,

b) Bilgisayar, yazıcı, tarayıcı, donanım, yazılım alınması, kiralanması, bakım ve onarımlarının yapılması, bu sistemlerin kurulması ve işletilmesi için gereken her türlü harcamaların yapılması,

c) Matbu kâğıt, belge, broşür, afiş, poster, kitap, dergi ve benzerlerinin bastırılması, basım ve yayın hakları ile ilgili her türlü ödemelerin yapılması, tercüme ve tercümanlık hizmetlerinin alınması,

ç) Yurt içi ve yurt dışı geçici görev yollukları ve gündelikleri ile, yolculuğun

gerektirdiği ulaşım ve diğer her türlü giderlerin karşılanması, düzenlenecek ve iştirak edilecek kurs, seminer, eğitim ve toplantılarla ilgili giderler ve personelin yetiştirilmesi amacıyla yurt içi ve yurt dışı kurs, staj ve öğrenimle ilgili gerekli olan giderlerin karşılanması,

d) Yapılacak piyasa araştırmaları, teknik inceleme, araştırma, istatistiki bilgi toplama ve envanter çalışmalarıyla ilgili giderlerin karşılanması,

e) Bu Yönetmelik kapsamında yapılacak harcamalarla ilgili ilan, keşif bedeli ve benzeri giderlerin karşılanması,

f) Bakanlığın iç ticaret hizmetlerini geliştirme faaliyetleri kapsamında, (a), (b), (c), (ç), (d), (e) ve (f) bentlerinde sayılan iş ve işlemlerin dışındaki mal ve hizmet alımları ile yapım işleri konusundaki harcamaların karşılanması,

için kullanılması mümkün bulunmaktadır.

Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, iç ticaret hizmetlerini geliştirme payında biriken tutarların Bakanlık iç ticaret hizmetlerini geliştirmek amacıyla yukarıda sayılan faaliyetler için kullanılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 01.01.2017-31.12.2017 tarihleri arasında iç ticaret hizmetlerini geliştirme payı hesabından Bakanlık adına yapılan harcamaların aşağıdaki gibi olduğu anlaşılmıştır:

Tablo 7: İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payı Hesabından Yapılan Harcamalar

Harcama Türü	Tutar (TL)
Bakanlık Data Hattı Hizmeti Giderleri	3.649.276,12
Bakanlık Çağrı Merkezi Hizmeti Giderleri	2.699.236,54
Bakanlık ESBİS-MERSİS-HKS Yazılımları Teknik Personel Giderleri	2.611.143,31
Bakanlık Makamı Temsil ve Ağırlama Giderleri	2.378.461,37
Bakanlık Araç Kiralama Hizmeti Giderleri	1.844.220,95
Bakanlık Hizmet Binası Temizlik Hizmeti Giderleri	1.350.353,98
Bakanlık Ek Hizmet Binası Kira Giderleri	920.400,00
Toplantı ve Konferans Katılım ve Organizasyon Giderleri	565.077,94
Bakanlık Araçları Akaryakıt Giderleri	271.562,78
Bakanlık Araçları Sigorta Giderleri	55.548,95
Sair Giderler	17.196,78
TOPLAM	16.362.478,72

Tablodan da anlaşılacağı üzere, pay hesabından 2017 yılında toplam 16.362.478,72 TL harcama yapılmış olup bunun 2.378.461,37 TL'si temsil ağırlama gideri niteliğindedir. Hâlbuki

temsil ağırlama giderleri, Yönetmelik'in 6'ncı maddesinde sayılan giderler arasında da yer almadığı gibi iç ticaret hizmetlerini geliştirmeye yönelik bir gider de değildir. Diğer taraftan 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bakanlık Özel Kalem Müdürlüğüne 2.212.000,00 TL "Temsil ve tanıtma giderleri" adı altında ödenek verilmiş olup söz konusu giderlerin öncelikle bu harcama kaleminden karşılanması yetmediği takdirde bütçe içerisindeki ödenek aktarım işlemleri ile ihtiyacın karşılanması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında özetle;

A- 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (b), (c) ve (i) bentleriyle, iç ticaret hizmetlerine ilişkin ana hedef ve politikaların belirlenmesine yardımcı olmak, belirlenen ticaret politikasını uygulamak, gerekli koordinasyonu sağlamak, ticaret ve sanayi odaları ile esnaf ve sanatkâr meslek kuruluşlarına ait hizmetleri ilgili diğer bakanlıklarla işbirliği suretiyle yürütmek görevlerinin Gümrük ve Ticaret Bakanlığına verildiği, tacir ve sanayicilerin aidatlarıyla oluşturulan bu Payın, doğrudan veya dolaylı olarak TOBB tarafından yine bu hizmetlerin muhatapları olan tacir ve sanayicilere harcandığı, harcama onayı ve denetim yetkisinin Gümrük ve Ticaret Bakanlığının uhdesinde olmasından hareketle TOBB hesabında ve kullanımında olan Payın kullanımının Bakanlığa ait olduğu sonucuna varılması ve Payın kamu kaynağı ve geliri olduğu düşüncesine ulaşılmamasının mümkün görülmediği,

Payın gelirlerinin kanun gücüyle zorunlu olarak ayrılan bir pay olduğundan hareketle "Kamu Geliri" tanımındaki "Kanunlarına dayanılarak toplanılan pay" ibaresine uygun olduğu yaklaşımının yerinde olmadığı, zira 5174 sayılı Kanun uyarınca Payda olduğu gibi TOBB'un gelirlerinin tamamının Kanun gücüyle toplandığı ancak Sayıştay denetimine tabi olmadığı,

Söz konusu Pay hesabının TOBB tarafından açıldığı ve Bakanlığın uhdesinde bulunmadığı, Payın muhasebesinin TOBB bütçe ve muhasebe esaslarına göre TOBB tarafından yapıldığı hususları değerlendirildiğinde Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik kapsamında işlem yapılamayacağı,

ifade edilmiştir.

B- Gerek Bakanlık birimlerinin gerekse Bakanlık Makamının gerçekleştirdiği eylemlerin ve yaptığı harcamaların tamamının doğrudan veya dolaylı olarak ülkemiz iç ticaretini geliştirmek amacıyla yapıldığı, bu kapsamdaki tüm mal ve hizmet alımlarının İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payının Kullanılması Hakkında Yönetmeliğin 6'ncı maddesinin (f) bendinde de tadadî olarak sayılmaması nedeniyle 01.01.2017-31.12.2017

dönemi iç ticaret hizmetlerini geliştirme payı harcama listesinde yer alan Bakanlık Makamı Temsil ve Ağırhama Giderlerinin söz konusu listede yer alan diğer harcama kalemlerinden farklı bir nitelikte olmadığı, Bakanlık Makamı onayıyla yapılan harcamanın diğer bütün harcamalar gibi iç ticaret hizmetlerini geliştirme amacına matuf olduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak;

A- İdare tarafından verilen cevapta, İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payının harcama onayı ve denetim yetkisinin Bakanlık uhdesinde olması ve kullanımının Bakanlığa ait olduğu düşüncesinden hareketle Payın bir kamu kaynağı ve geliri olduğu kanaatine varılmasının mümkün olmadığı, zira 5174 sayılı Kanun uyarınca TOBB'un gelirlerinin tamamının Kanun gücüyle toplandığı ancak Sayıştay denetimine tabi olmadığı belirtilmiştir. Ancak bulguda da ifade edildiği üzere, 5018 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesi, kanunlarına dayanılarak toplanan pay ve benzeri gelirleri kamu geliri olarak tanımlamıştır. 5174 sayılı Kanun'un 78'inci maddesi uyarınca toplanan bu Pay da 5018 sayılı Kanun'a göre kamu geliri niteliğine haiz olmakla birlikte, TOBB adına açılan bir hesapta tutuluyor olsa da paydan iç ticaret hizmetlerini geliştirmek maksadıyla Bakanlık (kamu) yararına Bakan onayıyla harcama yapılıyor olması bu Payın bir kamu kaynağı olduğu gerçeğini de güçlendirmektedir.

Her ne kadar, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olan TOBB 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "Denetim Alanı" başlıklı 4'üncü maddesi ile Sayıştay denetiminin dışında yer alsa da, bu kuruluşun bünyesinde toplanarak kamu kurumu yararına harcanan bir kaynak söz konusu olduğunda bu kaynak elbette Sayıştay denetim alanı içerisinde yer alacaktır. Aksi takdirde, yani bu Pay bütçe dışında tutulduğu sürece, 5018 sayılı Kanun'un amacına aykırı hareket edilmiş olacak ve hesap verme sorumluluğu bu kamu kaynağı için ortadan kalkacaktır. Bu sorumluluğun işlerlik kazanabilmesi için, bulguda da belirtildiği üzere, Bakanlık açısından bir kamu geliri olan bu Payın TOBB yerine Bakanlık adına açılacak bir hesapta izlenmesi sağlanmalıdır.

Bu kapsamda, 5174 sayılı Kanun'un 78'inci maddesine dayanılarak ayrılan bu Paydan yapılan harcamaların, Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri doğrultusunda muhasebeleştirilmesi ve bu suretle Bakanlık mali tablolarında yer alması gerekmektedir.

Bu itibarla, iç ticaret hizmetlerini geliştirme payı hesabından yapılan işlemlerin muhasebeleştirilmemesi sonucunda 2017 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda bulguda belirtilen hesaplar itibariyle hataya neden olunmuştur.

B- İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payı'ndan yapılacak olan harcamalar bulguda da belirtildiği üzere “İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payının Kullanılması Hakkında Yönetmelik”in “Payın Kullanım Yerleri” başlıklı 6'ncı maddesinde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Söz konusu 6'ncı maddenin sıralanan bentlerinde ilgili paydan hangi tür harcamaların yapılabileceği belirtilmiş ve “Bakanlık Makamı Temsil ve Ağırlama Giderleri”nden ise bahsedilmemiştir. Kamu idaresi cevabında, her ne kadar yapılmış olan “Bakanlık Makamı Temsil ve Ağırlama Giderlerinin” iç ticaret hizmetini geliştirmeye yönelik olduğu ifade edilse de, bu durum paydan mevzuatta sayılan kullanım amaçları dışında bir gider yapıldığı gerçeğini ortadan kaldırmamaktadır.

Dolayısıyla mezkûr yönetmelik hükümlerine açıkça aykırılık teşkil eden ve Bakanlığa ait 2015 ve 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında da yer alan bulgu konusu uygulamaya yönelik Bakanlık tarafından sunulan gerekçeler yerinde görülmemiştir. İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payından sadece “İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirme Payının Kullanılması Hakkında Yönetmelik”in 6'ncı maddesinde sayılan harcamalar yapılmalı, bunun dışında yapılacak olan harcamalar ise Bakanlık bütçesinden karşılanmalıdır.

8. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

TABLO 1.12 BİLANÇO

Kurum Kodu : 31.0		Adı : GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI		Yıl : 2017			
AKTİF HESAPLAR		N Yılı 2017		PASİF HESAPLAR		N Yılı 2017	
1 DÖNEN VARLIKLAR		1.468.594.519,39		3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		3.979.135.932,10	
10 HAZİR DEĞERLER		1.405.825.403,18		32 FAALİYET BORÇLARI		21.123.308,69	
102 BANKA HESABI	1.627.091,39	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	3.338.764,88	325 NAKİT TALEP VE TAHSİSLERİ HESABI	17.784.543,81		
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	-3.397,48			33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR		2.552.553.691,40	
105 DÖVİZ HESABI	6.721,53	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	1.308.826.581,47	333 EMANETLER HESABI	1.214.117.840,39		
108 DİĞER HAZİR DEĞERLER HESABI	1.520.217,48	337 MÜTEMLİK CARİ HESABI	29.609.269,54	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER		46.089.734,53	
109 BANKA KREDİ KARTLARINDAN ALACAKLAR HESABI	1.402.674.770,26			361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	10.934,96		
12 FAALİYET ALACAKLARI		56.331,85		362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TA	46.078.799,57		
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	1.159,17			37 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		55.983,08	
126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	55.172,68			372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	55.983,08		
14 DİĞER ALACAKLAR		16.766.773,22		38 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI		1.359.305.987,78	
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	16.766.773,22			380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI	1.359.305.987,78		
15 STOKLAR		18.123.446,19		39 DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		7.226,62	
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	18.123.446,19			397 SAYIM FAZLALARI HESABI	7.226,62		
16 ÖN ÖDEMELER		27.822.528,19		4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		405.448,22	
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	26.163.308,19			43 DİĞER BORÇLAR		422,71	
165 MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN AVANS VE KREDİLER HESABI	1.659.220,00			430 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	422,71		
19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR		36,76		47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		375.025,51	
197 SAYIM NOKSANLARI HESABI	36,76			472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	375.025,51		
				48 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI		30.000,00	
				480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER HESABI	30.000,00		

TABLO 1.12 BİLANÇO

Kurum Kodu : 31.0		Adı : GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI		Yıl : 2017	
AKTİF HESAPLAR		N Yılı 2017		PASİF HESAPLAR	
2 DURAN VARLIKLAR		1.874.315.469,63		5 ÖZ KAYNAKLAR	
				-636.631.391,30	
22 FAALİYET ALACAKLARI	13.184,95	50 NET DEĞER	-2.255.065.864,03	500 NET DEĞER HESABI	-2.255.065.864,03
226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	13.184,95	51 DEĞER HAREKETLERİ	-301.918.292.181,41	519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	-301.918.292.181,41
24 MALİ DURAN VARLIKLAR	30.000.000,00	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	187.074.840.703,11	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	187.074.840.703,11
242 DÖNER SERMAYELİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER H	30.000.000,00	58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-1.593.327.522,71	580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-1.593.327.522,71
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	1.844.331.087,57	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	118.055.213.473,74	590 DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	118.055.213.473,74
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI	27.344,51				
252 BİNALAR HESABI	10.233.101,49				
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	66.003.871,30				
254 TAŞITLAR HESABI	78.639.517,46				
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	353.488.642,86				
256 HİZMET İMTİYAZ VARLIKLARI HESABI	1.647.223.327,60				
257 BİRİKİMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-461.878.584,97				
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	150.593.867,32				
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	6.838,00				
260 HAKLAR HESABI	6.448.504,88				
264 ÖZEL MALİYETLER HESABI	103.012,36				
268 BİRİKİMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-6.544.679,24				
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR	-35.640,89				
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR	20.007.323,21				
299 BİRİKİMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-20.042.964,10				
AKTİF TOPLAMI	3.342.909.989,02	PASİF TOPLAMI	3.342.909.989,02		
Bilanço Dipnotları :					
906 MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN KULLANILACAK ÖDENEKLER H	1.659.220,00				
907 MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN ÖDENEKLER HESABI	1.659.220,00				
910 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	20.579.791.485,69				
911 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	20.579.791.485,69				
912 KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMETLER HESABI	3.347,00				
913 KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET EMANETLERİ HESABI	3.347,00				
920 GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	1.760.427,18				
921 GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	1.760.427,18				
922 KAMU-ÖZEL İŞ BİRLİĞİ MODELİ TAAHHÜTLERİ HESABI	181.280.057,29				
923 KAMU-ÖZEL İŞBİRLİĞİ MODELİ TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	181.280.057,29				
948 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAKLAR HESABI	51.743.742,58				
949 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAK EMANETLERİ HES	51.743.742,58				
998 DİĞER NAZİM HESAPLAR HESABI	5.322,00				
999 DİĞER NAZİM HESAPLAR KARŞILIĞI HESABI	5.322,00				

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 31.0				Adı : GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI				Yılı : 2017			
Ekonomik Kodlar		GİDERİN TÜRÜ		Cari Yıl (N)		Ekonomik Kodlar		GELİRİN TÜRÜ		Cari Yıl (N)	
630			GİDERLER HESABI		1.387.859.585,42	600			GELİRLER HESABI		119.443.073.059,16
630	01		Personel Giderleri		662.691.395,18	600	01		Vergi Gelirleri		118.035.709.426,81
630	01	01	Memurlar		622.185.481,09	600	01	01	Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler		130.584.283,61
630	01	02	Sözleşmeli Personel		1.411.720,09	600	01	03	Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri		4.362.186.344,98
630	01	03	İşçiler		424.529,12	600	01	04	Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergi		113.176.037.184,71
630	01	04	Geçici Personel		1.207.758,37	600	01	05	Damga Vergisi		302.683.474,20
630	01	05	Diğer Personel		37.461.906,51	600	01	06	Harçlar		64.214.082,31
630	02		Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri		105.522.495,77	600	01	09	Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler		4.057,00
630	02	01	Memurlar		104.925.914,92	600	03		Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri		66.475.159,52
630	02	02	Sözleşmeli Personel		257.668,89	600	03	01	Mal ve Hizmet Satış Gelirleri		63.786.989,46
630	02	03	İşçiler		90.275,78	600	03	06	Kira Gelirleri		2.687.998,97
630	02	04	Geçici Personel		232.311,61	600	03	09	Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri		171,09
630	02	99	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri Gecikme Cezası ve Zamları		16.324,57	600	04		Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler		8.386.537,43
630	03		Mal ve Hizmet Alım Giderleri		138.049.870,90	600	04	01	Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar		2.317.782,39
630	03	02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları		17.199.620,03	600	04	02	Merkezi Yönetim Bütçesine Dahil İdarelerden Alınan		13.050,00
630	03	03	Yolluklar		25.843.668,90	600	04	03	Diğer İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar		31.932,62
630	03	04	Görev Giderleri		24.989.401,91	600	04	04	Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışla		1.212.775,37
630	03	05	Hizmet Alımları		65.042.536,63	600	04	05	Proje Yardımları		183.297,75
630	03	06	Temsil ve Tanıtma Giderleri		1.420.970,77	600	04	06	Özel Gelirler		4.627.699,30
630	03	07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım		2.152.384,12	600	05		Diğer Gelirler		1.330.585.147,63
630	03	08	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri		1.380.921,10	600	05	01	Faiz Gelirleri		12.442.095,59
630	03	09	Tedavi ve Cenaze Giderleri		20.367,44	600	05	02	Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar		549.493.549,21
630	05		Cari Transferler		7.887.802,55	600	05	03	Para Cezaları		254.203.892,91
630	05	03	Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler		5.478.000,00	600	05	09	Diğer Çeşitli Gelirler		514.445.609,92
630	05	04	Hane Halkına Yapılan Transferler		378,00	600	25		Kamu İd Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan VEİEd Gel		1.916.787,77
630	05	06	Yurtdışına Yapılan Transferler		2.409.424,55	600	25	01	Gen BütKap Kamu İd Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan VEİEd Gel		1.612.287,77
630	07		Sermaye Transferleri		56.532.808,93	600	25	02	Özel BütKap Kamu İd Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan VEİEd Gel		304.500,00
630	07	01	Yurtiçi Sermaye Transferleri		56.532.808,93				NET GELİR TOPLAMI :		119.443.073.059,16
630	12		Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler		277.275.365,46						
630	12	01	Vergi Gelirlerinin Ret ve İadesinden Kaynaklanan		258.343.460,20						
630	12	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin Ret ve İadesinde		48.892,45						
630	12	05	Diğer Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Gid		18.883.012,81						

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 31.0			Adı : GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI		Yılı : 2017				
Ekonomik Kodlar		GİDERİN TÜRÜ		Cari Yıl (N)	Ekonomik Kodlar		GELİRİN TÜRÜ		Cari Yıl (N)
630	13		Amortisman Giderleri	84.999.213,15					
630	13	01	Maddi Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	83.123.870,11					
630	13	02	Maddi Olmayan Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	1.571.671,96					
630	13	03	Diğer Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	303.671,08					
630	14		İlk Madde ve Malzeme Giderleri	11.351.673,41					
630	14	01	Kırtasiye Malzemeleri	6.366.226,84					
630	14	02	Beslenme, Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malzeme	80.154,23					
630	14	03	Tıbbi ve Laboratuvar Sarf Malzemeleri	195.643,68					
630	14	04	Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	1.652.349,92					
630	14	05	Temizleme Ekipmanları	830.962,21					
630	14	06	Giyecek, Mefruşat ve Tuhafiye Malzemeleri	544.269,25					
630	14	07	Yiyecek	3.509,16					
630	14	08	İçecek	37.317,91					
630	14	09	Canlı Hayvanlar	37.150,56					
630	14	10	Zirai Maddeler	2.685,37					
630	14	11	Yem	307.135,48					
630	14	12	Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri	659.455,69					
630	14	13	Yedek Parçalar	150.708,86					
630	14	14	Nakil Vasıtaları Lastikleri	85.146,89					
630	14	15	Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	32.779,10					
630	14	16	Spor Malzemeleri Grubu	1.007,72					
630	14	17	Basınçlı Ekipmanlar	4.388,71					
630	14	99	Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	360.781,83					
630	15		Karşılık Giderleri	29.461,24					
630	15	04	Kıdem Tazminatı Karşılıkları	29.461,24					
630	20		Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	37.838,75					
630	20	02	Kişilerden Alacaklardan Silinenler	37.838,75					
630	25		Kamu İd Bedelsiz Ol Devr Mali Olmayan Varlıklardan Kay Gid	749.473,72					
630	25	01	Genel BütKap Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Dev Var KayGid	749.473,72					
630	30		Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	42.517.679,58					
630	30	06	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	42.517.679,58					
630	99		Diğer Giderler	214.506,78					

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 31.0			Adı : GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI			Yılı : 2017											
Ekonomik Kodlar			GİDERİN TÜRÜ			Cari Yıl (N)			Ekonomik Kodlar			GELİRİN TÜRÜ			Cari Yıl (N)		
630	99	99	Yukanda Tanımlanmayan Diğer Giderler			214.506,78											
GİDERLER TOPLAMI : 1.387.859.585,42																	
GİDERLER TOPLAMI (A)			1.387.859.585,42									GELİRLER TOPLAMI (B)			119.443.073.059,16		
İNDİRİM ;İADE;İSKONTO TOPLAMI (C)			0,00			NET GELİR (D= B- C)			119.443.073.059,16			FAALİYET SONUCU D- A			118.055.213.473,74		

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
TASFİYE HİZMETLERİ GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ DÖNER SERMAYE
İŞLETMESİ

2017 YILI

SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	49
2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	50
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	51
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	51
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	51
6. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	52
7. EKLER.....	56

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2017 yılı Ödeneklerinin Dağılımı Tablosu

49

KISALTMALAR

BKK

Bakanlar Kurulu Kararı

THGM

Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğü

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 08.06.2011 tarihli ve 27958 sayılı Resmi Gazete'de (Mükerrer 1'inci) yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve bu Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile gümrük teşkilatı Bakanlık düzeyinde yapılandırılmıştır.

Söz konusu KHK'nın 15'inci maddesi ile Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğüne (THGM) verilen görevler kapsamında yapılması gerekli olan bir kısım faaliyetler, idari ve mali yönden THGM tarafından yönetilen ve Bakanlık bünyesinde faaliyet gösteren 20 tasfiye işletme müdürlüğü tarafından yerine getirilmektedir.

22.12.2011 tarihli ve 28150 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Bakanlar Kurulu Kararı ile Bakanlığın taşra teşkilatına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Yapılan bu düzenlemelere göre Bakanlık bünyesinde bulunan işletme müdürlükleri, 17 farklı Bölge Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyetlerini yürütmektedir.

29.12.2016 tarihli Bakan Olur'u ile 01.01.2017 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe giren GTB Bölge Müdürlükleri 2017 Yılı Döner Sermaye Bütçesi ile Bölge Müdürlüklerine bağlı işletme müdürlüklerine 129.425.000,00 TL ödenek verilmiş ve bunun karşılığında 148.983.000,00 TL gelir tahmin edilmiştir. Ödeneklerin türleri itibariyle dağılımı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: 2017 yılı Ödeneklerinin Dağılımı Tablosu

Türü	Tutar (TL)	Oran (%)
Personel Giderleri	28.015.000,00	21,65
Sosyal Güvenlik Devlet Primi Giderleri	6.625.000,00	5,12
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	39.990.000,00	30,90
Cari Transferler	24.495.000,00	18,93
Sermaye Gideri	30.300.000,00	23,41
TOPLAM	129.425.000,00	100,00

Öte yandan döner sermaye işletmelerinin 2017 yılı faaliyetleri neticesinde 82.636.965,40 TL dönem karı elde edilmiş olup, bu tutardan 16.824.244,85 TL vergi ve diğer yasal yükümlülükler karşılığı ayrıldıktan sonra kalan 65.812.720,55 TL işletmelerin dönem net karını oluşturmuştur.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esasların 5'inci maddesi gereğince, hesap dönemi

sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Yevmiye Defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir Tablosu,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan Bilanço, Gelir Tablosu ve Nakit Akım Tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmışından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesinin 2017 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Satış Yoluyla Tasfiye Edilen Eşya ve Araçlar İçin Özel İşletmelerden Alınan Muhafaza Hizmetleri Karşılığı Olarak Fiili Hizmet Süresi Dikkate Alınmadan Ücret Ödenmesi

Satış yoluyla tasfiye edilen eşya ve araçlar için özel işletmelerden sağlanan ardiye hizmeti bedeli olarak fiili hizmet süreleri dikkate alınmadan satış bedelinin %15'i oranında ödeme yapıldığı görülmüştür.

Tasfiye Yönetmeliği'nin, 30'uncu maddesinin onuncu fıkrasında, tasfiyelik eşyanın belgelerin geliş tarihinden itibaren otuz gün içinde işletme müdürlüklerince teslim alınacağı, ancak taşınması güç, masraflı, hacimce büyük, ekonomik olmayan, bekletilmeyecek veya özel tesis ve tertibat gerektiren eşyanın buldukları yerde tasfiye edileceği, yerinde tasfiye edilecek eşyanın tasfiye süresinin altı ayı geçemeyeceği, bu sürede tasfiye edilemeyenlerin fiziken mümkün olması halinde işletme müdürlüklerince teslim alınacağı,

64 üncü maddesinin birinci fıkrasında ise, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 177'nci maddesinin birinci fıkrasının (b), (e), (f), (g) ve (k) bentlerinde ve ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen eşyanın satış bedelinden hizmet karşılığı alacaklar ve yapılmış masraflar karşılığı olarak %15'inin ayrılarak hak sahiplerine dağıtılacağı, altıncı fıkrasında ise gümrük idaresi ve diğer işletmeciler tarafından verilmiş olan ardiye ve diğer hizmetler karşılığı ücretler için ödeme yapılması gereken durumlarda, satış bedelinden ayrılacak tutarın satış bedelinin %15'ini geçemeyeceği,

hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, tasfiyelik hale gelen eşya veya araçların tasfiye işletme müdürlüklerinin depo ve muhafaza alanlarına alınması gerekmektedir. Ancak taşınması güç, masraflı, hacimce büyük olan eşyalar için ve/veya işletme müdürlüklerinin yeterli alanı olmadığı durumlarda, eşya veya araçların buldukları yerde tasfiye işlemlerine tabi tutulması mümkün bulunmaktadır. Diğer taraftan, tasfiyelik hale gelen eşya veya araçların satışı halinde satış bedelinden hizmet karşılığı alacaklar ve yapılmış masraflar karşılığı olarak %15'inin ayrılarak hak sahiplerine dağıtılması düzenlenmiştir. Görüleceği üzere, Tasfiye Yönetmeliği'nde satış yoluyla tasfiye edilen eşyalar için satış bedelinin %15'inin hizmet

karşılığı alacaklar ve yapılmış masraflar karşılığı olarak hak sahiplerine ödeneceği belirtilmiş ancak bu tutarın birden fazla masraf için nasıl dağıtılacağı veya fiili hizmet sürelerinin dikkate alınıp alınmayacağı düzenlenmemiştir. Nitekim uygulamada özel işletmelerde muhafaza edilip satılan eşya ve araçlar için fiili hizmet süreleri ve yapılmış olan masraflar dikkate alınmadan, satış bedelinin % 15'inin özel işletmelere ardiye ücreti olarak ödendiği görülmüştür.

5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre Elkonulan Eşya ve Alıkonulan Taşıtlara İlişkin Uygulama Yönetmeliği'nin 11'inci maddesinde ise, 5607 sayılı Kanun uyarınca kaçak zannı ile el konulan eşya ile alıkonulan taşıtın muhafaza edileceği yere teslim edildiği tarihten itibaren, eşya veya taşıtın satış suretiyle tasfiye edilmesi durumunda, satın alanın teslim alması için geçen ek süreler hariç, teslim alma tarihine kadar geçen sürenin eşyanın muhafaza süresi olduğu ifade edilmiştir. Maddede ayrıca eşyanın muhafaza ücretinin ise; eşyanın değeri üzerinden günlük %0,1 olarak uygulanacağı; korunması, soğuk hava deposu gibi özel tesis ve tertibat gerektiren eşyanın muhafazasında muhafaza ücreti olarak eşyanın değerinin %0,4'ünün uygulanacağı; muhafaza edilen motorlu araçlar için maktu olarak araç cinsine göre belirlenmiş günlük tutarın dikkate alınacağı düzenlenmiştir. Ayrıca altı aydan sonraki muhafaza süresi için bu ücretlerin yarısı oranında uygulanacağı ve muhafaza ücretinin eşya veya taşıtın değerinin %30'unu geçemeyeceği belirtilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 12'nci maddesinde ise; gümrük idaresi dışında muhafaza edilen eşya veya taşıtın satış suretiyle tasfiyesi halinde, alıcısına teslim tarihine kadar muhafaza ücreti karşılığı olarak satış bedelinin %15'inin döner sermaye işletmesi bütçesinden ödeneceği, ödenecek bu tutarın hiçbir şekilde 11'inci maddeye göre ödenecek azami haddi geçemeyeceği, eşya veya taşıtın farklı depolama yerlerinde muhafaza edilmesi durumunda söz konusu ücretin, muhafaza süreleri dikkate alınarak paylaşılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre 11'inci maddede muhafaza süresi ve günlük ücretler dikkate alınarak muhafaza ücretinin hesaplanacağı ifade edilmişken, 12'nci maddede herhangi bir hesaplama yapılmadan satış bedelinin % 15'inin muhafaza ücreti olarak ödeneceği düzenlenmiştir. Nitekim bu çelişki uygulamaya da yansımış ve bazı işletme müdürlükleri 11'inci maddede belirtilen usule göre ödenecek muhafaza ücretini hesaplayarak % 15 oranını üst sınır olarak belirlemişken diğer birçok işletme müdürlüğü ise doğrudan satış bedelinin % 15'ini muhafaza ücreti olarak ödemiştir.

25.04.2014 tarihli ve 28982 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasfiye Genel Tebliği

(Elektronik ihale seri no:1) ile Bakanlık tasfiye işlemlerinde e-ihale üzerinden satış işlemlerine başlamıştır. 2016 yılı itibariyle tasfiye işletme müdürlükleri tarafından ihale yoluyla gerçekleştirilen tüm eşya ve araç satışları elektronik ortama aktarılmıştır. Bu uygulamalar ile tasfiye süreçleri hızlanmış ve birkaç ay gibi kısa sürelere indirilmiştir. Bu uygulama satış yolu ile tasfiye edilen eşya ve araçlar için dışardan sağlanan muhafaza hizmet süresini kısaltacak ve bu suretle ödenecek muhafaza ücretlerinin azalması sonucunu doğuracaktır.

Bu itibarla, satış yoluyla tasfiye edilen eşya ve taşıtlar için fiili hizmet süresi dikkate alınmadan satış bedelinin % 15'i oranında muhafaza ücreti ödenmesi 5018 sayılı Kanun'un kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması amaçlarına aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında özetle; Tasfiye Yönetmeliği'nin 64'üncü maddesinin altıncı fıkrasında, gümrük idaresi ve diğer işletmeciler tarafından verilmiş olan ardiye ve diğer hizmetler karşılığı ücretler için ödeme yapılması gereken durumlarda, satış bedelinden ayrılacak tutarın satış bedelinin %15'ini geçemeyeceği, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre Elkonulan Eşya ve Alıkonulan Taşıtlara İlişkin Uygulama Yönetmeliği'nin 12'nci maddesinde ise, gümrük idaresi dışında muhafaza edilen eşya ve taşıtın satış suretiyle tasfiyesi halinde, alıcısına teslim tarihine kadar muhafaza ücreti karşılığı olarak satış bedelinin % 15'inin döner sermaye işletmesi bütçesinden ödeneceğinin hüküm altına alındığı,

Satış bedelinin %15'inin ödenmesi uygulamasına alternatif olarak, satışa sunulan her eşyanın gün hesabından muhafaza ücretinin hesaplanması uygulamasının, eşyanın grup olarak satışa sunulduğu da dikkate alındığında uygulanabilirliği mümkün olmadığı gibi, muhafaza ücretinin hesabında farklı eşyaya farklı muhafaza yerleri için farklı ücret hesabının uygulamasının iş ve işlem süreçlerini artırmakla kalmayıp gereksiz iş yoğunluğuna, zaman ve iş gücü kaybına neden olacağından; söz konusu eşya/taşıtın muhafaza edene teslim edildiği tarih ile satılarak teslim alınması arasında geçen sürenin kısa süreler olmadığından, çoğunluğu kaçak olan eşya/taşıtın mahkeme süreci sebebiyle uzun süreler bekletilebildiği,

Raporda belirtildiği gibi fiili hizmet süresi dikkate alınarak hesaplama yapılması halinde, muhafaza ücreti eşya/taşıtın değerinin %30'unu geçemeyeceğinden muhafaza eden açısından hak kaybına neden olacağı, araçlar açısından ortalama satış süresi göz önüne alındığında %15'e göre hesaplanan değer günlük hesaplanacak değerden yüksek olmadığı, hatta çoğu zaman düşük kaldığı durumların olduğu hususları birlikte değerlendirildiğinde, satış

bedelinin %15'inin muhafaza ücreti olarak ödenmesi uygulamasının, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması amaçlarına aykırılık teşkil etmediğinin değerlendirildiği, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu idaresi cevabında belirtilen eşyanın grup olarak satılması uygulaması, miktar ve tutar olarak küçük olan eşyaların grup olarak satılması şeklinde olup istisnai bir uygulamadır. Taşıt satışları ve yüksek tutarlı eşya satışlarında satış ihaleleri e-ihale sistemi üzerinden toplu olarak yapılabilmekle birlikte, her bir araç veya eşya için ayrı ayrı ihale yapılmaktadır. Ayrıca Bakanlıkça gerçekleştirilen tasfiye işlemleri Tasfiye İşleri Otomasyon Projesi üzerinden takip edilmektedir. Fiili hizmet sürelerinin takibinin bu sistem üzerinden çok fazla işgücü ve işlem zamanı gerektirmeden otomasyon programı dahilinde yapılabileceği değerlendirilmektedir.

Cevapta belirtilen özellikle kaçak eşyanın birden çok depolama yerinde muhafaza edilmesi durumunda ise zaten 5607 sayılı Kanuna ilişkin Uygulama Yönetmeliği'nin 11'inci maddesine göre eşya veya taşıtın özel bir muhafaza yerinden başka bir özel muhafaza yerine veya Tasfiye Müdürlüğü ambarlarına nakledilmesi durumunda ilk muhafaza yerine muhafaza ücretinin ödenmesi yükümlülüğü ortaya çıkmaktadır. Ayrıca bulguda da belirtildiği üzere özellikle Tasfiye Yönetmeliği kapsamındaki tasfiye süreçleri e-ihale uygulamasıyla hızlanmış ve muhafaza süreleri kısalmış bulunmaktadır.

5607 Sayılı Kanuna ilişkin Uygulama Yönetmeliği'nin 11'inci maddesinde belirtilen % 30'luk üst sınır mevcut yönetmelikte açıkça düzenlenmiştir. Fiili süreler dikkate alınsın ya da alınmasın idarenin muhafaza ücreti ödemesinde bu üst sınırı geçmesi mümkün değildir. Fiili hizmet süresinin dikkate alındığında % 30'luk üst sınır nedeniyle hizmet sunanların nasıl bir hak kaybına uğrayacakları anlaşılamamıştır. Bilakis mevcut uygulama ile örneğin beş yıl muhafaza hizmeti vermiş bir hizmet sunucusuyla bir gün muhafaza hizmeti sunmuş bir hizmet sunucusuna aynı oranda ödeme yapılarak muhafaza hizmeti sunanlar arasında bir adaletsizliğe neden olunmaktadır.

Bu itibarla, satış yoluyla tasfiye edilen eşya ve taşıtlar için fiili hizmet süresi dikkate alınmadan satış bedelinin % 15'i oranında muhafaza ücreti ödenmesi uygulaması, 5018 Sayılı Kanun'un kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması amaçlarına aykırılık teşkil etmektedir.

7. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ BİLANÇOSU		ÖNCEKİ DÖNEM 01.01.2016 31.12.2016	CARİ DÖNEM 01.01.2017 31.12.2017
1-	AKTİF VARLIKLAR	178.493.319,59	263.902.552,54
1-	DÖNEN VARLIKLAR	167.949.766,48	253.531.515,31
A-	Hazır Değerler	165.648.103,37	251.399.260,97
	1 - Kasa	74.231,49	192.098,60
	2 - Alınan Çekler		
	3 - Bankalar	165.573.871,88	251.207.162,37
	4 - Verilen Çekler ve ödeme Emirleri (-)	0,00	
	5 - Diğer Hazır Değerler	0,00	
B-	Menkul Kıymetler	0,00	0,00
	1 - Hisse Senetleri	0,00	0,00
	2 - Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonoları	0,00	0,00
	3 - Diğer Menkul Kıymetler	0,00	0,00
	4 - Menkul Kıymet Değ. Düş. Karşılığı (-)		
C-	Ticari Alacaklar	31.168,13	53.000,82
	1 - Alıcılar		
	2 - Alacak Senetleri		
	3 - Alacak Senetleri Reeskontu (-)		
	4 - Banka Kredi Kartlarından Alacaklar	13.031,90	34.864,59
	5 - Verilen Depozito ve Teminatlar	18.136,23	18.136,23
	6 - Diğer Ticari Alacaklar	0,00	
	7 - Şüpheli Diğer Alacaklar		
	8 - Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)		
D-	Diğer Alacaklar	708.642,57	761.516,96
	1 - Personelden Alacaklar	39.924,77	50.963,53
	2 - Diğer Çeşitli Alacaklar	668.717,80	710.553,43
	3 - Şüpheli Diğer Alacaklar	2.023.994,16	1.998.419,83
	4 - Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)	-2.023.994,16	-1.998.419,83
E-	Stoklar	759.779,73	427.546,48
	1 - İlk Madde ve Malzeme	759.779,73	427.546,48
	2 - Yarı Mamuller		
	3 - Mamuller		
	4 - Ticari Mallar		
	5 - Diğer Stoklar		
	6 - Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)		
	7 - Verilen Sipariş Avansları		
F-	Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri	0,00	0,00
	1 - Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri		
	2 - Taşeronlara Verilen Avanslar		
G-	Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları	802.072,68	890.190,08
	1 - Gelecek Aylara Ait Giderler	802.072,68	890.190,08
	2 - Gelir Tahakkukları		
H-	Diğer Dönen Varlıklar	0,00	0,00
	1 - Devreden KDV		
	2 - İndirilecek KDV	0,00	
	3 - Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar	0,00	0,00
	4 - İş Avansları		
	5 - Personel Avansları	0,00	0,00
	6 - Sayım ve Tesellüm Noksanları		
	7 - Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar		
	8 - Diğer Duran Varlıklar Karşılığı (-)		

2-	DURAN VARLIKLAR	10.543.553,11	10.371.037,23
	A- Ticari Alacaklar		
	1 - Alıcılar		
	2 - Alacak Senetleri		
	3 - Alacak Senetleri Reeskontu (-)		
	4 - Verilen Depozito ve Teminatlar		
	5 - Diğer Ticari Alacaklar		
	6 - Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)		
	B- Diğer Alacaklar		
	1 - Personelden Alacaklar		
	2 - Diğer Çeşitli Alacaklar		
	3 - Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)		
	C- Mali Duran Varlıklar		
	1 - Diğer Mali Duran Varlıklar		
	2 - Diğer Mali Duran Varlıklar Karşılığı (-)		
	D- Maddi Duran Varlıklar	10.543.553,11	10.371.037,23
	1 - Arazi ve Arsalar		
	2 - Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri		
	3 - Binalar	972.519,36	0,00
	4 - Tesis, Makine ve Cihazlar	10.511.794,14	14.373.944,88
	5 - Taşıtlar	6.261.740,50	6.266.894,89
	6 - Demirbaşlar	8.978.600,55	9.428.989,13
	7 - Diğer Maddi Duran Varlıklar		
	8 - Birikmiş Amortismanlar (-)	-16.181.101,44	-19.698.791,67
	9 - Yapılmakta Olan Yatırımlar		
	10 - Verilen Avanslar		
	E- Maddi Olmayan Duran Varlıklar		
	1 - Haklar		
	2 - Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar		
	3 - Birikmiş Amortismanlar (-)		
	4 - Verilen Avanslar		
	F- Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar		
	1 - Arama Giderleri		
	2 - Hazırlık ve Geliştirme Giderleri		
	3 - Birikmiş Tükenme Payları (-)		
	4 - Verilen Avanslar		
	G- Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları		
	1 - Gelecek Yıllara Ait Giderler		
	2 - Gelir Tahakkukları		
	H- Diğer Duran Varlıklar		
	1 - Gelecek Yıllarda İndirilecek KDV		
	2 - Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar		
	3 - Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar */*		
	4 - Peşin ödenen Vergiler ve Fonlar		
	5 - Diğer Çeşitli Duran Varlıklar		
	6 - Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)		
	7 - Birikmiş Amortismanlar (-)		
2-	PASİF KAYNAKLAR	178.493.319,59	263.902.552,54
3-	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	117.269.225,52	165.250.544,46
	A- Ticari Borçlar	5.536.150,16	8.398.095,63
	1 - Satıcılar	296.638,39	108.379,28
	2 - Alınan Depozito ve Teminatlar	5.239.511,77	8.289.716,35
	3 - Diğer Ticari Borçlar		
	B- Diğer Borçlar	103.256.306,05	144.521.044,39
	1 - Personele Borçlar	132.236,24	135.403,83
	2 - Diğer Çeşitli Borçlar	103.124.069,81	144.385.640,56
	C- Alınan Avanslar	577.417,81	193.465,71
	1 - Alınan Sipariş Avansları	577.417,81	193.465,71
	2 - Alınan Diğer Avanslar		
	D- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri		
	1 - Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş Bedelleri		

E- Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	6.120.084,50	8.778.104,10
1 - Ödenecek Vergi ve Fonlar	2.784.792,29	4.233.194,43
2 - Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	142.386,53	156.515,11
3 - Ödenecek Döner Sermaye Yükümlülükleri	3.152.057,84	4.374.034,92
4 - Ödenecek Döner Sermaye Katkı Payları		
5 - Vadeli Geçmiş, Ertelenmiş veya Tak. Vergi ve Diğ. Yük.	167,18	167,18
6 - Ödenecek Diğer Yükümlülükler	40.680,66	14.192,46
F- Borç ve Gider Karşılıkları	1.779.267,00	3.359.834,63
1 - Dönem Karı Vergi ve Diğer Yas. Yük. Karşılıkları	9.805.524,72	16.824.244,85
2 - Dönem Kannın Peşin ödenen Ver. ve Diğ. Yük. (-)	-9.027.625,84	-14.606.249,72
3 - Kıdem Tazminatı Karşılığı	1.001.368,12	1.141.839,50
4 - Maliyet Giderleri Karşılığı		
5 - Diğer Borç ve Gider Karşılıkları		
G- Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları		
1 - Gelecek Aylara Ait Gelirler		
2 - Gider Tahakkukları		
H- Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar		
1 - Hesaplanan KDV		
3 - Sayım ve Tesellüm Fazlaları		
4 - Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar		
4- UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	8.615.307,70	9.835.924,20
A- Ticari Borçlar		
1 - Sabıcalar		
2 - Alınan Depozito ve Teminatlar		
3 - Diğer Ticari Borçlar		
B- Diğer Borçlar		
1 - Diğer Çeşitli Borçlar		
C- Alınan Avanslar		
1 - Alınan Sipariş Avansları		
D- Borç ve Gider Karşılıkları	8.615.307,70	9.835.924,20
1 - Kıdem Tazminatı Karşılığı	8.615.307,70	9.835.924,20
E- Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları		
1 - Gelecek Yıllara Ait Gelirler		
2 - Gider Tahakkukları		
5- ÖZKAYNAKLAR	52.608.786,37	88.816.083,88
A- Ödenmiş Sermaye	30.000.000,00	30.000.000,00
1 - Sermaye	30.000.000,00	30.000.000,00
2 - Ödenmemiş Sermaye (-)	0,00	0,00
B- Sermaye Yedekleri		
1 - M.D.V. Yeniden Değerleme Artışları		
C- Kar Yedekleri		
1 - Özel Fonlar		
D- Geçmiş Yıllar Karları		
1 - Geçmiş Yıllar Karları		
E- Geçmiş Yıllar Zararları (-)	-6.996.636,67	-6.996.636,67
1 - Geçmiş Yıllar Zararları (-)	6.996.636,67	6.996.636,67
F- Dönem Net Kan (Zararı)	29.605.423,04	65.812.720,55
1 - Dönem Net Kan	29.605.423,04	65.812.720,55
2 - Dönem Net Zaran (-)		

Kayıtlara Uygunluğu tasdik olunur. 31.12.2017

İsmail YORUK
Saymaçlık Müdürü

T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi
2017 YILI AYRINTILI GELİR TABLOSU

GELİRİN ÇEŞİDİ		ÖNCEKİ DÖNEM 2015	CARİ DÖNEM 2016
A	BRÜT SATIŞLAR	126.253.576,35	154.795.014,22
1	Yurtiçi Satışlar	125.605.616,31	154.315.838,07
2	Yurtdışı Satışlar	0,00	0,00
3	Diğer Gelirler	647.960,04	479.176,15
B	SATIŞ İNDİRİMLERİ(-)	3.203.151,70	771.399,00
1	Satıştan İadeler	3.203.151,70	771.399,00
2	Satış İskontoları	0,00	0,00
3	Diğer İndirimler	0,00	0,00
C	NET SATIŞLAR	123.050.424,65	154.023.615,22
D	SATIŞLARIN MALİYETİ	982.695,30	0,00
1	Satılan Mamuller Maliyeti	0,00	0,00
2	Satılan Ticari Mallar Maliyeti	0,00	0,00
3	Satılan Hizmet Maliyeti	982.695,30	0,00
4	Diğer Satışların Maliyeti	0,00	0,00
E	FAALİYET GİDERLERİ(-)	87.606.017,78	91.026.202,50
1	Araştırma ve Geliştirme Gid.	0,00	0,00
2	Pazarlama,Satış Dağıtım G.	0,00	0,00
3	Genel Yönetim Giderleri	87.606.017,78	91.026.202,50
	FAALİYET KARI VEYA ZARARI	34.461.711,57	62.997.412,72
F	DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR	12.656.324,43	17.897.596,10
1	İştiraklerden Temettü Gelirleri	0,00	0,00
2	Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri	0,00	0,00
4	Komiyon Gelirleri	0,00	0,00
3	Faiz Gelirleri	12.406.460,42	16.954.966,96
5	Konusu Kalmayan Karşılıklar	773,00	12.525,89
6	Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Karlar	249.091,01	930.103,25
G	DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	0,30	0,00
2	Komiyon Giderleri	0,00	0,00
3	Karşılık Giderleri	0,00	0,00
1	Reeskont Faiz Giderleri	0,00	0,00
4	Diğer Olağan Gider ve Zararlar	0,30	0,00
H	FİNANSMAN GİDERLERİ	0,00	0,00
1	Kısa Vadeli Borçlanma Gideri	0,00	0,00
2	Uzun Vadeli Borçlanma Gideri	0,00	0,00
	OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	47.118.035,70	80.895.008,82
İ	OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	928.825,48	1.742.003,56
1	Önceki Dönem Gelir ve Karları	0,00	0,00
2	Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	928.825,48	1.742.003,56
J	OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	8.635.913,42	46,98
1	Çalışmayan Kısm Gider ve Zararları	0,00	0,00
2	Önceki Dönem Gider ve Zararları	8.633.980,52	0,00
3	Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar	1.932,90	46,98
	DÖNEM KARI VEYA ZARARI	39.410.947,76	82.636.965,40
K	DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI	9.805.524,72	16.824.244,85
1	DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI	9.805.524,72	16.824.244,85
	DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	29.605.423,04	65.812.720,55

KAYITLARA UYGUNLUĞU TASDİK OLUNUR. 31.12.2017

İsmail YORUK
Sayıştay Müdürü

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi

NAKİT AKIM TABLOSU

	ÖNCEKİ DÖNEM	CARI DÖNEM
	01/01/2016-31/12/2016	01/01/2017-31/12/2017
A- DÖNEM BAŞI NAKİT MEVCUDU	37.349,44	74.231,49
B- DÖNEM İÇİ NAKİT GİRİŞLERİ	166.989.476,77	222.886.983,01
1- Satışlardan Elde Edilen Nakit	123.067.025,65	154.045.447,91
a- Net Satışlar	123.050.424,65	154.023.615,22
b- Ticari Alacaklardaki Azalışlar		
c- Ticari Alacaklardaki Artışlar(-)	16.601,00	21.832,69
2- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlardan Dolayı Sağlanan Nakit	12.656.324,43	17.897.596,10
3- Olağandışı Gelir ve Karlardan Sağlanan Nakit	928.825,48	1.742.003,56
4- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit (Alımlarla İlgili Olmayan)	30.337.301,21	47.981.318,94
5- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit (Alımlarla İlgili Olmayan)		
f- Sermaye Artışlarından Sağlanan Nakit	0,00	1.220.616,50
g- Diğer Nakit Girişleri		
C- DÖNEM İÇİ NAKİT ÇIKIŞLARI	66.997.154,69	88.164.304,01
1- Maliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışları	-907.975,78	-2.861.945,47
a- Satışların Maliyeti		
b- Stoklardaki Artışlar		
c- Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Azalışlar		
d- Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Artışlar(-)	-907.975,78	-2.861.945,47
e- Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler		
f- Stoklardaki Azalışlar		
2- Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışları	67.903.197,27	91.026.202,50
a- Araştırma ve Geliştirme Giderleri		
b- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri		
c- Genel Yönetim Giderleri	67.903.197,27	91.026.202,50
d- Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Giderler(-)		
3- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlara İlişkin Nakit Çıkışları	0,30	0,00
a- Diğer Faaliyetlerle İlgili Olağan Gider ve Zararlar	0,30	0,00
b- Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar(-)		
4- Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışları		
5- Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Nakit Çıkışı	1.932,90	46,98
a- Olağandışı Gider ve Zararlar	1.932,90	46,98
b- Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar(-)		
6- Duran Varlık Yatırımlarına İlişkin Nakit Çıkışları		
7- Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)		
8- Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)		
9- Ödenen Vergi ve Benzeri		
10- Diğer Nakit Çıkışları		
D- DÖNEM SONU NAKİT MEVCUDU (A+B+C)	234.023.980,90	311.125.518,51
E- NAKİT ARTIŞ VE AZALIŞI (B-C)	99.992.322,08	134.722.679,00

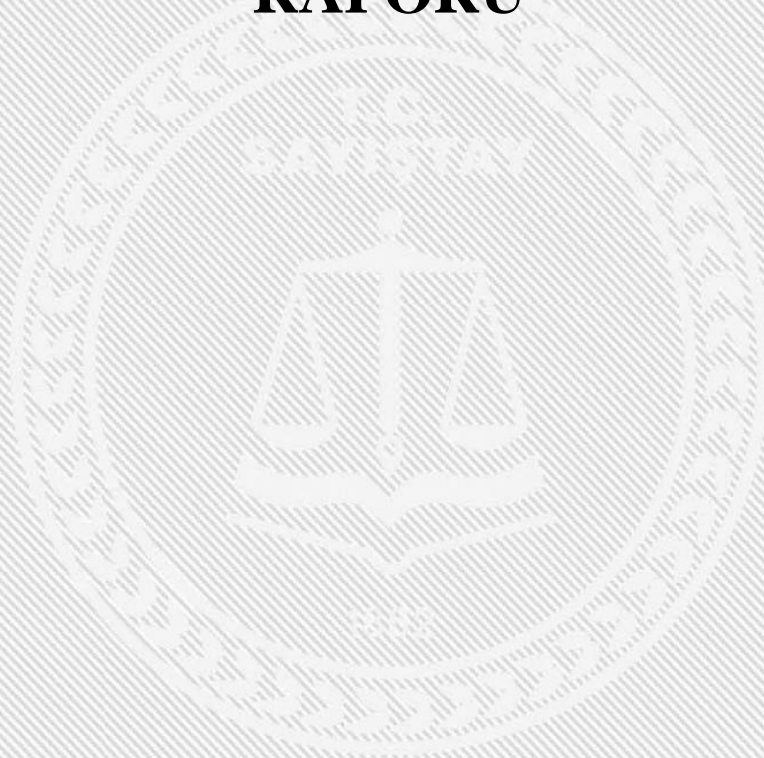

İsmail YORUK
Saymanlık Müdürü

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

2017 YILI

SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM

RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. ÖZET.....	61
2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	62
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	62
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	62
5. GENEL DEĞERLENDİRME	63
6. DENETİM BULGULARI.....	64

1. ÖZET

Bu rapor, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın performans denetimi sonuçlarını ve bulgularını içermektedir.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 36'ncı maddesi uyarınca, Sayıştay "*hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergelerle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle gerçekleştirilen denetim*" olarak tanımlanan performans denetimini yapmakla görevli ve yetkilidir.

Bakanlığın hedef ve göstergeleriyle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının değerlendirilmesini sağlamak amacıyla aşağıdakiler denetlenmiştir:

- 2017 yılı Performans Programı,
- 2017 yılı İdare Faaliyet Raporu ve
- Faaliyet sonuçları ölçümü yapan veri kayıt sistemleri.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı 2016–2017 dönemine ait Stratejik Plan 2016 yılında incelendiğinden, bu yıl yeniden değerlendirilmemiştir.

Yukarıda sayılan belgelerin mevzuatta belirtilen zamanlara uyularak yayımlandığı görülmüştür. Performans bilgisi izleme sistemi kurulmuş ve bilgilerin izlenmesi, derlenmesi ve analiz edilmesi için sorumlu birim ve kişiler belirlenmiştir.

Stratejik Planın iki yıllık dönem için güncellenerek hazırlandığı, performans hedef ve göstergelerinin, performans programı ve faaliyet raporu ile uyumlu olduğu sonucuna varılmıştır.

Performans programında, faaliyet maliyetleri tablolarında açıklamalar bölümünün doldurulmadığı, dolayısıyla faaliyetlerin gerekçesi ve önemine ilişkin bilgiler ile faaliyet maliyetinin hesaplanmasına ilişkin hususlara yer verilmediği anlaşılmıştır.

Faaliyet raporunda, mevzuatta belirlenen şekil şartlarına uyularak hazırlandığı, mali bilgiler başlığı altında temel mali tablolara yer verildiği, performans hedef ve göstergelerine performans programı ile tutarlı bir şekilde yer verilerek, hedef düzeylere ulaşamama durumlarında meydana gelen sapmaların nedenlerinin de açıklandığı görülmüştür.

Bu itibarla Bakanlığın, raporun genel değerlendirme ve denetim bulguları kısmında yer

alan değerlendirme ve önerileri dikkate alarak gerekli tedbirleri alması gerektiği düşünülmektedir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresi yönetimi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve bu Kanun uyarınca yayımlanan Stratejik Plan, Performans Programı ve İdare Faaliyet Raporlarının hazırlanmasına ilişkin yönetmelik ve kılavuzlara uygun olarak hazırlanmış olan performans bilgisi raporlarının doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından; bir bütün olarak sunulan bu raporların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tam ve doğru olarak yansıtmasından; kamu idaresinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarının ölçülmesine ilişkin sistemlerin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden; performans bilgisinin dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, kamu idaresinin raporladığı performans bilgisinin güvenilirliğine ilişkin değerlendirme yapmak, performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarını ölçen sistemleri değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimin dayanağı; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları ve Sayıştay ikincil mevzuatıdır.

Denetimin amacı, bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması, kamu idarelerinin performansının değerlendirilmesi ile hesap verme sorumluluğu ve saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır.

Denetim, kamu idaresinin faaliyet raporunda yer alan performans bilgilerinin ve bunları oluşturan kayıt ve belgelerin doğruluğu ve güvenilirliğine ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile gerçekleştirilir.

Bu çerçevede, Bakanlığın yayımladığı 2017 yılı Performans Programı ve 2017 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenmiştir.

5. GENEL DEĞERLENDİRME

2017 yılı performans denetimi kapsamında Bakanlığın yayımladığı 2016-2017 dönemine ait Stratejik Plan, 2017 yılı Performans Programı ve 2017 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenerek faaliyet sonuçlarının ölçülmesine yönelik olarak üretilen performans bilgisinin güvenilir olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Bahsi geçen dokümanlar üzerinde yapılan incelemelerde, ilgili belgelerin mevcut olduğu ve mevzuatta belirtilen zamanlarda hazırlanarak yayımlandığı görülmüştür. Performans bilgisi izleme sistemi kurulmuş ve bilgilerin izlenmesi, derlenmesi ve analiz edilmesi için sorumlu birim ve kişiler tayin edilmiştir.

Stratejik plana ilişkin yapılan değerlendirmede, iki yıllık olarak hazırlanan planın ikinci yarısı olan 2017 yılı için son dönemi olduğu, belirlenen performans göstergelerine ait hedeflerden % 41'ine ulaşıldığı, %17'sine ulaşamadığı ve % 42'sinin ise aşıldığı görülmüştür.

Performans programı üzerinde yapılan incelemelerde, faaliyet maliyetleri tablolarında açıklamalar bölümünün doldurulmadığı, dolayısıyla faaliyetlerin gerekçesi ve önemine ilişkin bilgiler ile faaliyet maliyetinin hesaplanmasına ilişkin hususlara yer verilmediği anlaşılmıştır.

Faaliyet raporuna ilişkin yapılan incelemelerde ise, raporun mevzuatta belirlenen şekil şartlarına uyularak hazırlandığı, mali bilgiler başlığı altında temel mali tablolara yer verildiği, performans hedef ve göstergelerine performans programı ile tutarlı bir şekilde yer verilerek, hedef düzeylere ulaşamama durumlarında meydana gelen sapmaların nedenlerinin de açıklandığı görülmüştür.

Performans yönetim sistemi genel olarak, performans bilgisinin yönetimi ve raporlanmasına ilişkin idareye ait iç politikaları, yapıları ve süreçleri ifade etmektedir. İdare bu bilginin yönetilmesi ve raporlanmasına ilişkin politikaları, yapıları, görev ve sorumlulukları net bir şekilde ortaya koymuştur. Ancak sistemin iyileştirilmesi için raporun denetim bulguları

bölümünde yer verilen tespit ve önerileri dikkate alarak gerekli tedbirlerin alınması gerektiği düşünülmektedir.

6. DENETİM BULGULARI

A. Stratejik Planın Değerlendirilmesi

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı 2016–2017 dönemine ait Stratejik Plan 2016 yılında incelendiğinden, bu yıl yeniden değerlendirilmemiştir.

B. Performans Programının Değerlendirilmesi

BULGU 1: Faaliyet Maliyetleri Tablolarında Açıklamalara Yer Verilmemesi

Performans Programı Hazırlama Rehberi ekinde yer alan ve İdare tarafından hazırlanarak Performans Programında yer verilmesi gereken Faaliyet Maliyetleri Tablolarının “Açıklamalar” bölümlerinin doldurulmadığı dolayısıyla eksik hazırlandığı görülmüştür.

05.07.2008 tarihli ve 26927 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İdarelerince Hazırlanacak Performans Programları Hakkında Yönetmelik'in 4'üncü maddesinin birinci fıkrasına istinaden Performans Programlarının, bu Yönetmelik, Performans Programı Hazırlama Rehberi ve Maliye Bakanlığınca performans esaslı bütçelemeye ilişkin yapılacak diğer düzenlemelere uygun olarak hazırlanması gerekmektedir.

Performans Programı Hazırlama Rehberi'nin ekinde yer alan Tablo 2-Faaliyet Maliyetleri Tablosunun “Açıklamalar” bölümünde, ilgili faaliyetin kapsamı, gerekçesi ve önemine ilişkin bilgiler ile faaliyet maliyetinin hesaplanmasına ilişkin hususlara yer verilmelidir.

Ancak idarenin hazırlamış olduğu Faaliyet Maliyeti Tablolarında, “Açıklamalar” bölümüne yer verilmemiştir. Dolayısıyla söz konusu faaliyetlerin kapsamı, gerekçesi ve maliyetlerinin nasıl hesaplandığı anlaşılamamaktadır.

Kamu idaresi cevabında özetle; bulguda yer verilen açıklamalara iştirak edildiği ve Bakanlıkça hazırlanacak olan 2019 Yılı Performans Programında yer verilen Faaliyet Maliyetleri Tablolarındaki “Açıklamalar” bölümünün doldurulacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İştirak edilen bulguya ilişkin olarak İdare tarafından yerine getirileceği ifade edilen işlemler takip eden denetimlerde izlenecektir.

C. Faaliyet Raporunun Değerlendirilmesi

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiřtir.

D. Faaliyet Sonuçlarının Ölçülmesi Ve Değerlendirilmesi

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiřtir.